

GAZETA OFICIALA

LA COMISIUNEI REGIONALE DE UNIFICARE DIN CLUJ

Pentru publicații vor plăti atât ofițerile cât și particularii 60 bani de fiecare cuvânt sau număr, plus umbrul de chitanță și prețul exemplarelor dorite.

Redacția și administrația:
CLUJ. PALATUL DE JUSTIȚIE
Partea numărul 22

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 160 Lei
Pe jumătate an . . . . . 80 Lei
Un număr costă . . . . . 2 Lei

Publicațiunile sosite fără recepisa de plată, nu se publică.

PARTE OFICIALĂ.

FERDINAND I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului nostru Secretar de Stat la departamentul agriculturii sub No. 25.250 bis din 29 Octomvrie 1921.

Văzând art. 138 din legea pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, promulgată prin înaltul decret regal No. 3.610 din 23 Iulie 1921.

Am decretat și decretăm:

ART. I. — Se aprobă de Noi regulamentul de punere în aplicare a legii agrare pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, în cuprinderea arătată în textul aci alăturat.

ART. II. — Ministrul nostru secretar de Stat la departamentul agriculturii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentului decret.

Dat în București, la 31 Octomvrie 1921.

FERDINAND.

Ministrul agriculturii,
Const. Garofid.

No. 4.344.

Regulamentul de aplicare al legii pentru Reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș

PARTEA I.

Exproprierea

CAPITOLUL I.

Indreptățirea și măsura exproprierii

ART. 1. — În conformitate cu punctul 5 al art. 5 din rezoluția Adunării Naționale a tuturor românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, adunați prin reprezentanții lor îndreptății la Alba-Iulia în ziua

de 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1918, și având ca punct de pécare decretul-lege No. 3.911/919, votat de Marele Sfat Național, se declară dreptul Statului de expropriere pentru cauză de utilitate publică, în măsura și condițiunile cuprinse în lege.

1. Pentru a sporii și completa proprietățile rurale țărănești, precum și izlazurile și pădurile comunale rurale.

2. Pentru a înlesni dezvoltarea industriei naționale, oprindu-se pământul necesar pentru industria în ființă sau pentru cea pe care circumstanțele geografice, topografice și geologice o indică incontestabil cu puțință în viitor.

3. Pentru a ușura traiul din orașe și centrele miniere, industriale, balneare, rezervându-se terenuri spre a crea mici gospodării pe seama muncitorilor, funcționarilor și altor locuitori cu mijloace modeste de trai.

4. Pentru satisfacerea trebuințelor de interes general, cultural, economic, social și educație fizică.

ART. 2. — Exproprierea atinge proprietatea fără privire la calitatea proprietarului, capacitatea lui juridică sau caracterul imobilului expropriat.

Prin calitatea proprietarului legiuitorul înțelege: persoană fizică, morală și juridică, fie cetățean român, fie străin.

Prin capacitate juridică se înțelege: major, minor, interzis, curand.

Prin caracterul imobilului se înțelege: orice proprietate liberă fidei-comis, sau alte proprietăți asupra cărora sunt constituite orice fel de drepturi sau privilegii, precum și proprietățile foastei case domnitore.

ART. 3. — Moșiile și părțile de moși expropriabile, potrivit legii de față, sunt lovite de indisponibilitate, în tot ceea ce privește aplicarea legii, din ziua de 1 Decemvrie 1916, fără îndeplinirea nici unei alte formalități.

Prin indisponibilitate se înțelege că orice înstrăinare, donațiune, dsmembrare sau orice altă dispozițiune rămâne fără efect în ceea ce privește aplicarea legii.

Dispozițiile făcute în părți sunt valabile numai între ele și, prin urmare, părțile sunt îndreptățite și obligate prin aceste dispozițiuni; exproprierea însă se va face ca și când acele dispoziții n'ar exista. Chiar dacă acele dispoziții au fost executate în cărțile funduare sau în

natură, la expropriere nu se va ține socoteală de ele. Legea fiind imperativă, nu este nevoie ca la înscrierile ce se fac în cărțile funduare să fie notat că ele nu sunt valabile, în ceea ce privește aplicarea legii.

Dela data promulgării legii, 30 Iulie 1921, toate ordonanțele privitoare la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor sunt abrogate; excepțiune fac parcelările moșiilor, cari rămân interzise.

ART. 4. — Întinderea proprietăților se socotește după starea lor juridică dela 1 Decembrie 1918, ținându-se seama de efectul succesiunilor deschise dela această dată până la promulgarea legii de față.

În ceea ce privește exproprierea, întinderea proprietăților se va considera după starea juridică înscrisă în cărțile funduare la 1 Decembrie 1918.

Se va admite însă, în mod excepțional, dovada cu probele prevăzute în legea de procedură civilă, că la data menționată situațiunea de fapt era alta decât cea înscrisă în cărțile funduare. Aceasta numai atunci când s'au făcut schimbări înainte de 1 Decembrie 1918, fără a fi fost intabulate. În aceste cazuri expropriabilitatea se va judeca după starea de fapt.

Fac excepție succesiunile deschise dela 1 Decembrie 1918 inclusiv până în ziua de 30 Iulie 1921 inclusiv, data promulgării legii, în moșiile acestor succesiuni fiecare moștenitor se va bucura de maximul scutit de lege cu rezervele prevăzute la art. 11 și 12 din lege.

Succesiunile deschise după promulgarea legii nu se vor lua în considerare.

Orice înstrăinări, vânzări, schimburi, donațiuni, etc., făcute după data de 1 Decembrie 1918, sunt fără efect în ceea ce privește aplicarea legii, în afară de:

a) Vânzările făcute în conformitate cu ordonanțele consiliului dirigent, resortul agriculturii, No. 1.149 și 1.150/919, publicate în *Gazeta Oficială* din Sibiu No. 23/919;

b) Vânzările până la 10 jugăre de fiecare cumpărător, făcute către țărani, invalizi, văduve și orfani de război, agronomi titrați de orice grad, preoți, învățători, întrucât sunt cultivatori de pământ, chiar când nu au îndeplinit condițiunile prevăzute în ordonanțele mai sus citate.

Comitetul agrar are dreptul să revizuească vânzările menționate la punctul b, dacă va crede de cuviință;

c) Vânzările făcute până la promulgarea legii de față cu aprobarea comitetului agrar, consiliului dirigent și consiliului superior pentru reforma agrară.

Prin punctul c legiuitorul înțelege vânzările întrecătoare peste 10 jugăre cari au fost aprobate de unul din organele menționate mai sus, deși în dispozițiunile ordonanțelor 1.149 și 1.150/919 nu erau prevăzute astfel de aprobări.

Toate aceste vânzări, a, b, c, vor fi revizuite de comitetul agrar și întrucât vor fi validate, expropriabilitatea se judecă în persoana cumpărătorului și după prevederile art. 8 și următorii din lege.

Revizuirile se vor face, fie din oficiu, fie la cererea părților interesate sau ale organelor însărcinate cu aplicarea legii, în termen de cel mult 2 ani dela promulgarea legii. Dacă comitetul agrar în termenul mai sus arătat nu se pronunță, contractele rămân definitive;

d) În teritoriile asupra cărora suveranitatea Statului român a fost extinsă după data de 1 Decembrie 1918, se vor considera ca valide toate înstrăinările făcute după legile în vigoare până la data instituirii autorităților românești.

Contractele înaintate spre aprobare și aflate astăzi la comitetul agrar, secțiunea Cluj, se vor trimite spre rezolvire comisiunilor de ocol pentru expropriere competente după situația imobilului.

Comisiunile de ocol pentru expropriere vor rezolva aceste cereri cu drept de apel la comisiile județene, fără a prejudicia dreptul de expropriere al Statului.

Aceste hotărâri se dau în baza procedurii dela art. 98 al acestui regulament.

Contractele definitive aprobate de organele de aplicare se trimit spre intabulare judecătorilor de ocol ca autorități de carte funduare, iar cele respinse se vor înapoi la celor în drept.

ART. 5. — Moșiile stăpânite în indiviziune se consideră ca fiind divizate în ceea ce privește exproprierea. Alegerea părții de moșie supusă exproprierii se face însă din întreaga suprafață cultivabilă a moșiei.

Moșiile stăpânite în indiviziune se consideră acelea cari aparțin mai multor coproprietari.

Coproprietarii, în ceea ce privește exproprierea, se consideră ca și cum ar fi proprietari individuali pe partea lor aliquotă.

Calculul părții de moșie supusă exproprierii se va face numai din întinderea suprafeței cultivabile a moșiei, adunându-se suprafețele părților expropriabile dela fiecare coproprietar.

ART. 6. — Se expropriază în întregime:

a) Toate proprietățile rurale și extravilanele urbane aparținând tuturor persoanelor juridice, cari urmăresc satisfacerea unui interes public, ca: corporațiuni, fundațiuni, instituțiuni, biserici, mănăstiri, capitaluri, universități, școli, spitale, județe, comune, etc.

Se exceptează:

1. Toate proprietățile rurale și extravilanele urbane ale persoanelor juridice prevăzute la art. 7.

2. Pășunile, fânețele și pădurile comunale-urbane și posesorale, pășunile asociațiunilor organizate în baza legii 1913, cu excepțiunile prevăzute în această lege.

3. Pământurile cultivabile cari servesc scopurilor instrucției practice agricole a școalelor întreținute de subiectele de mai sus și cari au avut această destinațiune înainte de 1 Decembrie 1918.

Întinderea lor nu va putea trece limita maximă de 200 jugăre cadastrale de fiecare școală.

4. Pământurile cultivabile ale parohiilor până la maximum 32 jugăre cadastrale și cari aveau la 1 Dec.

1918 destinația așu numitelor sesiuni parohiale, porțiunile canonice, sesiuni reduse, sesiunile notariale existente, 8 jugăre cadastrale pentru cantori bisericești, precum și pământul cultivabil al școalelor până la maximum 16 jugăre cadastrale cari aveau la 1 Decembrie destinația de donațiuni învățătoresci și întrucât serveau acestui scop.

Va fi scutit de expropriere până la 10 jugăre cadastrale pământul cultivabil al bisericilor destinat pentru trebuințele bisericești. Nu se bucură de scutirile impuse de acest alineat parohiile cari au mai puțin de 300 suflete și filiile cari au mai puțin de 100 suflete.

5. Grădinile de pomi până la 5 jugăre cadastrale înființate lângă școalele primare în scop didactic și educativ.

6. Pământurile cultivabile pentru fiecare Mitropolie până la 200 jugăre cadastrale, pentru fiecare Episcopie până la 100 jugăre cadastrale, pentru mănăstiri până la 30 jugăre cadastrale și după posibilitate în apropierea reședinței.

Acolo unde asemenea proprietăți pentru Mitropolii și Episcopii nu există, ele se vor crea după satisfacerea tuturor îndreptățiților dela art. 86.

7. Casele de locuit cu parcurile lor, intravilanele rurale, clădirile, vile și stabilimentele industriale, morile cu apele cari le alimentează.

8. Pădurile sau părțile de păduri cari servesc trebuințele normale de lemne de foc și construcțiuni, ale subiectelor indicate în acest act, însă numai în măsura care acopere aceste trebuințe.

9. Cu prealabila învoire a comitetului agrar: a) pământul cultivabil până la maximum de 30 jugăre cadastrale, destinat pentru întreținerea orfelinatelor, căminurilor de invalizi, azilurilor de bătrâni și săraci și cari au avut acest caracter înainte de 1 Decembrie 1918.

b) Pământul folosit prin embatic, plantat sau nu (emphyteusis), precum și acela ținut de săteni cu arendă cel puțin 5 ani neîntrerupt dacă aceștia își vor fi construit pe el case, sălașuri, mori de apă primitive (rustice), jugăre, sau vor fi făcut plantațiunile de vii sau pomi roditori, exproprierea făcându-se în folosul lor.

Taxaștii și jelerii beneficiază de aceleași drepturi; c) Pământul rural al absenteiștilor.

Absenteiștii în sensul legii de față este acela care dela 1 Decembrie 1918 până la depunerea legii de față a lipsit din țară, fără a avea vreo însărcinare oficială în străinătate. Fac excepție proprietățile rurale până la 50 jugăre.

Art. 6, punctul 1, scoate de sub expropriere toate proprietățile rurale și extravilanele urbane ale persoanelor juridice cari urmăresc satisfacerea unui interes privat.

Punctul 2 scoate de sub expropriere în întregime: pășunile, fânețele și pădurile comunale, urbariale și composesorale, apoi pășunile asociațiunilor organizate în baza legii 1913 X privitoare la pășunile comune nefințate.

Nu sunt cuprinse în excepțiile de mai sus prevederile art. 12, precum și cele ale cap. II. și III. privitoare la pășuni și păduri comunale.

Pășuni, fânețe și păduri comunale în înțelesul legii de față sunt acelea la cari au drept de folosință toți locuitorii comunei.

Urbariale sunt: pășunile, fânețele și pădurile foștilor iobagi, sau ale succesorilor lor de drept recunoscute ca atare.

Legea înțelege sub denumirea de composesorate, pășunile, fânețele și pădurile cari aparțin mai multor proprietari și sunt folosite în comun, oricare ar fi proveniența lor, oricum ar fi administrate și pe orice nume ar fi trecute în cărțile funduare.

Această comunitate nu poate fi sistată la cererea individuală.

Părtașii asociațiunilor în conformitate cu legea din 1913 X, folosesc în comun pășunile pe baza unui statut aprobat de ministerul agriculturii.

Punctul 3 scoate de sub expropriere, până la limita de 200 jugăre, pământurile cultivabile cari aparțin persoanelor juridice menționate în art. 6, litera a, și sunt folosite de școalele de agricultură întreținute de acele instituțiuni în scopul instrucțiunii practice a elevilor, cu condițiunea ca să fi avut această destinațiune înainte de 1 Decembrie 1918.

Punctul 4 scoate de sub expropriere pământul cultivabil până la maximum 32 jugăre din sesiunile parohiale, din porțiunile canonice, din sesiunile reduse ale parohiilor, din sesiunile notariale, cari aveau aceste destinațiuni la 1 Decembrie 1918.

Mai scutește câte 8 jugăre de parohie pentru cantorii bisericești și până la 10 jugăre din pământul cultivabil al bisericilor destinat pentru trebuințele bisericești, precum și până la maximum de 16 jugăre din pământul cultivabil al școalelor profesionale, cari aveau la 1 Decembrie 1918 destinațiunea de donațiuni învățătoresci și serveau de fapt acestui scop.

Parohiile cari au mai puțin de 300 suflete și filiile cari au mai puțin de 100 suflete nu se bucură de scutirile prevăzute mai sus.

Punctul 5 scoate de sub expropriere grădinile de pomi până la 5 jugăre, înființate pe lângă școalele primare, în scop didactic și educativ, susținute de unul din subiectele menționate la litera a.

Punctul 6 scoate de sub expropriere pentru fiecare Mitropolie până la 200 jugăre, pentru fiecare Episcopie până la 100 jugăre și pentru fiecare mănăstire până la 30 jugăre pământ cultivabil, după posibilitate în apropierea reședinței.

Punctul 7 scutește de sub expropriere casele de locuit cu parcurile lor, clădirile, intravilanele rurale, vile, stabilimentele industriale și morile cu apele ce le alimentează, aparținând subiectelor menționate la litera a.

Punctul 8 scutește de sub expropriere pădurile sau părțile de păduri cari acoper trebuințele normale

de lemne de foc și construcțiuni ale subiectelor menționate mai sus.

Pentru stabilirea măsurii acestor trebuințe se va cere în mod obligatoriu opiniunea regiunii silvice competente.

Punctul 9 scutește, cu prealabila învoire a comitetului agrar, până la maximum 30 jugăre pământ cultivabil aparținând subiectelor menționate la litera *a*, destinat pentru întreținerea orfelinatelor, căminurilor de invalizi, azilurilor de bătrâni și săraci, dacă au servit acestui scop înainte de 1 Decembrie 1918.

Art. 6, lit. *b*, dispune exproprierea în întregime:

1. Pământul folosit prin embatic (superficies), prin emphyteusis, indiferent dacă e plantat sau nu;

2. Pământul ținut de săteni în arendă cel puțin 5 ani neîntrerupt, cu condițiunea ca în acest timp să-și fi construit pe el case, sălaşuri (odăi), mori de apă, joagăre (ferăstrae), sau să fi plantat vii sau pomi roditori;

3. Păștile de păduri cari au fost defrișate, precum și acele cari cad în cadrele planurilor de exploatare și au fost arendate cu cel puțin 5 ani înainte de 1 August 1914, se vor putea expropria numai cu avizul serviciului silvic și aprobarea comitetului agrar;

4. Pământul folosit de taxaliști și jeleri.

Prin taxaliști și jeleri în sensul legii se înțeleg aceia cari, prin legături urbariale cu proprietarul moșiei, folosesc pământ intravilan sau și extravilan contra unei taxe de bani sau prestațiuni în natură.

Art. 6, lit. *c*, dispune exproprierea în întregime a pământului rural al absenteștilor.

Prin explicația dată de lege cuvântului absenteist se înțelege că se consideră plecarea din țară la orice dată după 1 Decembrie 1918 până la data depunerii legii (23 Martie 1921), fără a avea vreo însărcinare oficială în străinătate sau fără a fi străin.

Absențele și întreruperile absenței cu caracter interimar nu se iau în considerare.

Proprietățile rurale cari au o întindere până la cel mult 50 jugăre fac excepție.

ART. 7. — Dispune exproprierea în întregime numai a pământului cultivabil din toate proprietățile rurale și extravilanele urbane, spre deosebire de art. 6, care dispune exproprierea totală.

Sunt atinse de această dispozițiune:

a) Toate persoanele juridice cari urmăresc interese private.

Între în această categorie societățile comerciale, oricare ar fi obiectul întreprinderii, băncile, comunitățile de avere, syndicatele profesionale, etc., afară de persoanele juridice (morale) private, înființate și înregistrate înainte de Decembrie 1918 pentru scopuri agricole sau industriale și ale căror proprietăți au servit exclusiv acestor scopuri.

Aceste moșii vor fi expropriate pe baza art. 8 și următorii din lege.

Societățile în nume colectiv și comandită nu intră în categoria de mai sus. Proprietățile lor se vor califica după dispozițiile art. 5, 8, 9, 11 și următorii din lege;

b) Toți alienații și curanzii cari nu au descendenți intrând în această categorie, toți cei puși sub curatelă în baza legii XX din 1877;

c) Toți acei cari au cumpărat proprietăți dela 1 August 1914 și până la 30 Iulie 1921 inclusiv, data promulgării legii, din mână liberă sau prin licitație, întrucât cumpărătorii și vânzătorii nu erau înrudiți în calitate de părinți, fii, socri, gineri, frați și soți.

În ce privește cumpărăturile făcute dela 1 Decembrie 1918, întrucât vor fi fost validate de comitetul agrar, în baza art. 4, punctul 3, nu sunt supuse exproprierii în întregime a pământului cultivabil, ci cad sub prevederile art. 8 și următorii din lege.

Cumpărăturile până la 100 jugăre făcute de săteni, cultivatori de pământ, preoți, învățători sau membrii familiilor, înțelegându-se soția și copiii, precum și cumpărăturile făcute de proprietarii cari și-au vândut proprietatea pentru a cumpăra în schimb alta, cu scopul de a face o cultură intensivă, cad de asemenea sub prevederile art. 8 și următorii.

Litera *d* din art. 7 declară exproprierea facultativă și integrală, cu prealabila învoire a comitetului agrar, a tuturor proprietăților rurale cari au fost înstrăinate sub orice formă după 1 Noembrie 1917 în baza ordonanțelor fostului guvern ungar privitoare la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor. Vor fi considerate ca valide și vânzările între părinți, fii, socri, gineri, frați și soți.

ART. 8. — Conține dispozițiunile generale privitoare la măsura exproprierii proprietăților particulare și este aplicabil în toate cazurile în cari legea nu prevede dispozițiuni speciale.

Se expropriează în baza acestui articol pământul cultivabil rural și extravilan, urban al proprietarilor particulari:

a) Partea întrecătoare peste 30 jugăre în comunele rurale și 10 în comunele urbane din toate moșiile cari au fost arendate timp de 10 ani agricoli, între 1904 și 1918, întrucât moșia a fost integral dată în arendă. Dacă numai o parte a moșiei a fost arendată, numai partea arendată cade sub prevederile acestui punct;

b) Partea întrecătoare peste 50 jugăre la munte și deal și 100 jugăre la șes din toate moșiile cari erau arendate la 1 Mai 1921.

Se înțelege prin arendare în sensul alineatelor *a* și *b* contractul de locațiune, încheiat pe cel puțin un an agricol, în scris sau verbal, cu plata în bani sau în natură (produsele pământului), sau în ambele mijloace de plată.

În cazul când proprietarul a pus arătura și sămânța, nu se va considera ca arendare.

Sunt scutite de dispozițiunile alineatelor *a* și *b* moșiile acelor cari în răstimpul dela 1904 până la 1918 sau la data de 1 Mai 1921 erau minori.

De asemenea sunt scutite moșiile date în arendă forțată pe baza ordonanțelor cu No. 82 A|918, 7.153 A|918, 20.393 A|920, 5.617 și 30.313|920;

c) Se expropriează în baza acestui alineat pământul cultivabil din toate moșiile lucrate de proprietarii lor în regie proprie.

Partea întrecătoare peste 50 jugăre în regiunea de munte.

Partea întrecătoare peste 100 jugăre în regiunea de deal, iar în regiunile de șes cu cereri de împrumutări mari, partea întrecătoare peste 200 jugăre, în regiunile de șes cu cereri de împrumutări mijlocii, partea întrecătoare peste 300 jugăre, în regiunile de șes cu cereri de împrumutări satisfăcute, partea întrecătoare peste 500 jugăre.

Pentru a spori și completa proprietățile rurale țărănești (art. 1, punctul 1) prin colonizare, comitetul agrar, în baza raportului comisiei județene, poate reduce limita scutită de expropriere dela 500 și 300 jugăre la 200 jugăre.

Se înțelege prin regiuni cu cereri de împrumutări mari, acelea unde cel îndreptățit prin art. 92, punctele 1—7 inclusiv, nu pot fi satisfăcuți pe baza lotului de complectare de 7 jugăre cadastrale; prin regiuni cu cereri de împrumutări mijlocii, acelea unde toți îndreptății dela art. 92, punctele 1—7 inclusiv, sunt satisfăcuți pe baza totului de complectare de 7 jugăre cadastrale; prin regiuni cu cereri de împrumutări satisfăcute, acelea unde toți îndreptății pot fi împrumutăriți.

Satisfacerea celor îndreptății pe baza totului de complectare, înseamnă că îndreptății din fiecare categorie arătate în acest articol vor putea primi până la 7 jugăre în cazul când nu au pământ de loc, iar în cazul când mai au, li se vor da diferența până la 7 jugăre.

ART. 9. — În toate regiunile unde lipsește pământul necesar pentru satisfacerea celor îndreptății în baza art. 92 din lege punctele 1—3 inclusiv din lege, cu prelabila învoire a comitetului agrar, exproprierea va putea trece sub limita de 50, 100, și 200 jugăre:

a) Până la 10 jugăre în toate cazurile în cari ocupația principală a proprietarului nu este agricultura și nici părinții lui nu au fost agricultori;

b) Până la 50 jugăre în cazul când prin această măsură nu s'ar desorganiza economiile mijlocii de model.

Se înțelege prin economie model, acea exploatare care face o cultură intențivă, dispune de capital, de inventar viu și mort și întrebuințează mijloace perfecționate de cultură spre deosebire de modul obișnuit din partea locului.

ART. 10. — Loturile celor colonizați după 1 Ianuarie 1885, se expropriează până la limita lotului fixat în regiune, pentru împrumutări îndreptății dela art. 92.

Prin colonizări în sensul acestui articol se înțelege împărțirea pământului atât către colonii aduși din alte

regiuni, cât și către locuitorii localnici, cu excluderea concurenței libere.

Nu intră în această dispozițiune loturile de colonizare trecute în proprietatea terțelor persoane, afară de cazurile de moștenire.

ART. 11. — Moșiile stăpânite în indiviziune vor putea fi expropriate, acolo unde este nevoie, până la 50 jugăre pentru fiecare proprietar.

Acest articol reduce, la moșiile stăpânite în indiviziune, partea expropriabilă a fiecărui coproprietar la limita de 50 jugăre și în cazul art. 9 din lege până la 10 jugăre acolo unde nu vor putea fi satisfăcuți pe deplin toți îndreptății dela art. 92, punctele 1, 2, 3 inclusiv din lege.

ART. 12. — În regiunile de munte, deal sau șes, unde cei îndreptății (art. 93 din lege, punctele 1—7; vezi explicația art. 8), nu pot fi satisfăcuți pe baza lotului fixat în regiune, se vor expropria întrucât sunt proprii spre a fi transformate în terenuri de cultură, părți din izlazurile urbariale, composesorate, comunale, izlazurile asociațiilor organizate în baza legii 1913, izlazurile comunităților de avere și pășunile de munte până la limita trebuințelor de pășunat al contingentului normal de vite ale subiectelor menționate și chiar în păduri oricui ar aparține, neținându-se seama de excepțiile făcute la art. 6 și 7.

În ce privește pădurile, se va cere în mod obligatoriu opinia regiunii silvice competente.

ART. 13. — Pământul cultivabil al composesoratorilor se expropriează cu suprafața care întrece limita de expropriere fixată în regiune pentru proprietatea fiecărui composesor, sau dacă este nevoie, conform dispozițiilor art. 11.

Suprafața astfel expropriată se va delimita din întreaga suprafața a composesoratului, socotindu-se din acest punct de vedere ca indiviză.

Acest articol stabilește regula generală la exproprierea pământului cultivabil al composesoratorilor, subînțelegându-se aici și condominiile folosite în comun (coproprietate).

Acestea se expropriează până la limita fixată în regiuni pentru împrumutări fiecărui composesor, care însă nu poate fi mai mică decât limita stabilită la art. 11.

ART. 14. — Dacă se va ivi necesitatea exproprierei terenurilor din nemijlocita apropiere a comunelor în scopul rezolvării problemei locuințelor, se va trece la o expropriere succesivă în măsura trebuințelor; în comunele rurale asupra terenurilor situate într'o rază socotită dela marginea comunei de cel mult 600 metri, iar în comunele urbane, centrele miniere, industriale și balneare, într'o rază de cel mult 1000 metri oricare ar fi măsura terenului.

Pășunile și pădurile comunale nu vor putea fi micșorate prin această expropriere sub întinderea necesară contingentului normal de vite, afară de cazul când suprafața expropriată va putea fi înlocuită în altă parte

a hotarului comunei unde situația topografică nu este proprie pentru clădiri de locuințe.

Se vor putea împărți locuri de casă și din pădurile Statului.

Se vor putea expropria chiar și locurile intravilane cari la data depunerii legii (23 Martie 1921) nu erau sădite cu vii sau plantate cu pomi și cele cari în timp de 5 ani, socotit dela 30 Iulie 1921, data promulgării legii, vor fi rămas nezidite, iar pentru construcția de biserici și școli în comunele rurale, se pot expropria până la cel mult 2 jugăre din orice teren (art. 40 din lege).

ART. 15. — Pământul cultivabil al moșilor din regiunile cu populațiune deasă poate fi întrebuintat la împroprietărirea sâtenilor chiar sub limita de 50 jugăre cadastrale cu aprobarea comitetului agrar și cu învoirea proprietarului, dându-i în schimb suprafața echivalentă de pământ, fie în hotarul comunei, dacă este pământ disponibil, fie în regiunile de colonizare.

Prin regiuni cu populațiune deasă în sensul legii se înțeleg acele regiuni, fie de munte, deal sau șes, în cari cererile de împroprietărire sunt mari, adică cei îndreptățiți prin art. 92, punctele 1—7 inclusiv, nu pot fi satisfăcuți pe baza lotului de completare de 7 jugăre.

ART. 16. — Se socotește ca pământ cultivabil în înțelesul legii, tot pământul pe care s'a făcut astăzi arături, locurile de făcăuță, pășunile, golurile de munte, precum și oricare teren ce s'ar găsi propriu pentru a fi dat cu folos în cultură, inclusiv pământul inundabil care a fost cultivat sau pășunat.

Prin goluri de munte se înțeleg pășunile din vârful muntilor.

La calcularea suprafeței de expropriat din pământul cultivabil se scad: viile, grădinile îngrădite, pometurile și hămeștele plantate înainte de 1 Decembrie 1918, pământul drenat și irigat artificial, pădurile, lacurile, bălțile, locurile mocirloase, orice fel de terenuri neproductive și suprafețele ocupate de curte (curți economice), ogrăzi și clădiri.

Dacă se vor ivi deosebiri între datele cadastrale și situația de fapt în ceea ce privește natura pământului, se va lua în considerare situația de fapt, rămânând ca datele cadastrale să fie îndreptate la timpul său de organele competente.

ART. 17. — Terenurile neproductive, râpi, nisipuri mișcătoare, sărături, lacuri (râuri) cu trestășurile de pe ele, locuri mlășinoase, moșirle, cad în complexul pământului expropriat, și se vor expropria, urmând ca aceste pământuri neproductive, întrucât vor forma un complex compact mai mare, să se dea comunelor politice; iar în caz contrariu să se împartă loturilor în vecinate.

Prin aceasta se înțelege că terenurile neproductive, cari cad în complexul pământului expropriat, se vor împărți între loturile învecinate, fără a se socoti la întinderea lor, și întrucât vor avea o astfel de întindere

ca să poată fi folosită de comuna politică, i se vor atribui comunei cu condițiunea de a le planta sau asana în cel mult 6 ani; în caz contrar vor trece în proprietatea Statului.

ART. 18. — Dispune exproprierea în întregime, orice întindere ar avea, a pământului des inundabil, moșirlos, a râpilor (coaste), nisipurilor neproductive, precum și a albiei râurilor, cari nu cad în complexul terenului expropriat, (vezi art. 17), cu scopul de a fi îmbunătățite sau împădurite de Stat sau comună.

În aceste cazuri de expropriere, nu se ține seama de întinderea moșiei.

Comitetul agrar poate scoate de sub expropriere anume terenuri, cu condițiunea ca proprietarii să își ia obligațiunea de a le îmbunătăți sau împăduri într'un termen de 10 ani.

Comitetul agrar va fixa sancțiunile convenționale pentru neîndeplinirea obligațiunilor stabilite.

Lacurile, izlazurile, bălțile mai mari de 150 jugăre, chiar dacă sunt înconjurate de pământul expropriat, nu se vor putea expropria.

Prin lazuri în sensul legii se înțeleg lacurile mai mici.

ART. 19. — Pământul expropriat prin dispozițiunile legii, care întrece necesitatea actuală de împroprietărire a locuitorilor din comuna sau comunele învecinate, se va putea lăsa până la colonizare în folosința foștilor proprietari sau arenda, dacă nu va fi cerut în arenda de țărani.

Ei vor plăti pentru acest pământ o arenda egală cu dobânda pe care le-o datorește Statul. Termenul de arenda va fi de 3 ani; acest termen se va renoi de drept din 3 în 3 ani dacă Statul nu va fi încunostințat proprietarul sau arendașul cu 10 luni înainte de expirare că vrea să ia în folosință întreg sau parte din acest teren.

Proprietarii vor plăti, în afară de arenda, pentru pământul expropriat și lăsat în folosința lor, conform dispozițiunilor de mai sus, și dările către Stat și comună.

Statul își rezervă totuși dreptul de a lua din folosința proprietarului și înăuntrul acestor intervale de timp suprafața necesară pentru executarea lucrărilor premergătoare colonizării.

Prin lucrări premergătoare colonizării se înțeleg lucrările de trasare a vetrei satului și chiar începerea clădirilor.

ART. 20. — Proprietarul poate să-și aleagă partea neexpropriată din moșie, cu condiție ca partea ce rămâne sâtenilor să fie potrivită pentru parcelare în loturi și să poată fi economiceste bine folosită; deasemenea nici proprietarul nu poate fi expropriat altfel, decât așa ca partea ce i rămâne să formeze un întreg economic cu investițiunile principale aflătoare pe moșie.

ART. 21. — Proprietarul are dreptul să rezerve în toate regiunile o jumătate din partea scutită de expropriere din moșia sa, pentru un copil al său care până la 1 Decembrie 1918 și-a început studiile agronomice și

după ce le va termina în timpul reglementar se dedică economiei rurale.

Proprietarul are dreptul să mai rezerve o jumătate din partea scutită de expropriere din moșia sa, în orice regiune ar fi situată, pentru un singur copil al său care este agronom titrat, locuiește în țară și se ocupă cu agricultura, sau care până la 1 Decembrie 1918 și-a început studiile agronomice și după ce le va termina în timpul reglementar se dedică economiei rurale.

ART. 22. — Moșiile aceluiaș proprietar aflătoare în mai multe comune, fie că le-ar folosi în regie, în arendă sau în parte, vor fi considerate ca una, rămânându-i proprietarului dreptul să aleagă care moșie ori părți de moșie să rămână scutite de expropriere fără ca suprafața astfel aleasă să poată întrece maximul regional prevăzut de art. 8.

În caz de neînțelegere hotărârea comisiei județene este obligatorie pentru părți.

Vor trebui considerate ca unitate și toate acele părți de moșie cari după 1 Decembrie 1918 au fost rupte din unitatea de moșie.

Când proprietarul și-ar alege părțile scutite în mai multe regiuni, i se va rezerva în fiecare regiune partea cuvenită din maximul regional în proporție cu numărul părților.

Unitatea moșiei în sensul acestui articol se va socoti după prevederile art. 4.

În regiuni cu cereri de împrumutarea mijlocii sau satisfăcute, ministerul agriculturii, în cazuri excepționale și pe baza avizului comitetului agrar dat în urma unei cercetări făcute la fața locului prin organele competente, poate lăsa unul proprietar până la 500 jugăre, față de orice titlu de expropriere, în scopul de a încuraja crescătoriile de animale de rasă și instalațiile de agricultură intensivă existente.

Prin crescătorii de animale de rasă legiuitorul înțelege pe acelea cari datează de un timp mai îndelungat, sunt bine organizate, și au dat rezultate recunoscute ca bune.

Prin agricultură intensivă se înțelege exploatațiunile prevăzute cu clădirii și inventar viu și mort importanți și cari întrebunțează mijloace perfecționate de cultură, spre deosebire de modul obișnuit din partea locului.

Proprietarii unor asemenea crescătorii și instalații agricole vor fi obligați a conduce exploatarea conform unui regulament întocmit de ministerul de agricultură.

ART. 23. — Când un proprietar va fi expropriat de întreaga moșie aflătoare în hotarul unei comune, la cererea lui, vor putea să fie expropriate și clădirile aparținătoare acelei moșii, precum și întregul inventar agricol.

Cererile pentru exproprierea clădirilor și inventarului agricol făcute în baza acestui articol se vor înainta direct comitetului agrar.

Comitetul agrar, dacă va afla de utilă exproprierea în interesul Statului, va trimite cazul comisiei județene competente spre rezolvare.

CAPITOLUL II.

Pășunile comunale.

ART. 24. — Se rezervă, în scopul constituirii sau completării pășunilor comunale din partea proprie pentru pășune a pământului expropriat, suprafața necesară întreținerii contingentului normal de vite în comună.

Dacă prin această măsură nu se vor putea constitui sau completa pășunile comunale în limita trebuințelor, se va proceda la o nouă expropriere:

a) Din pășunile și fânețele aparținând proprietarilor particulari, fie persoane fizice sau morale (juridice), partea care întrece suprafața necesară întreținerii vitelor proprii (pășune, fânețe), în raport cu întinderea de moșie rămasă după exproprierea terenului cultivabil.

În baza acestui alineat nu se poate expropria din pământul propriu pentru pășune și fânețe sub limita de 50 jugăre.

Moșiile stăpânite în indiviziune se socotesc ca aparținând unui singur proprietar;

b) Din pășunile și fânețele posesorilor, partea care întrece întinderea necesară întreținerii contingentului normal de vite (pășune și fânețe) ale posesorilor;

c) Din pășunile și fânețele comunităților de avere în regiunile de șes și deal, partea care întrece întinderea necesară întreținerii contingentului normal de vite (pășune și fânețe) ale locuitorilor cari de drept fac parte din comunitatea de avere.

În regiunile de munte, partea care întrece întinderea necesară întreținerii contingentului de vite (pășune și fânețe) reclamat de cerințele locale ale locuitorilor, cari de drept fac parte din comunitatea de avere.

Pășunile comunale din fostul regiment 2 românesc de graniță din Năsăud sunt transformate, prin simpla dispozițiune a acestui articol, în pășuni comunale, de cari vor beneficia toți locuitorii agricultori ai comunei.

Părțile acestei pășuni întrecătoare peste trebuințele comunelor cărora le aparțin, se vor distribui comunelor lipsite din împerejurimi, în proporția arătată în alineatul precedent;

d) Din pășunile comunale urbariale și ale asociațiilor particulare înființate în baza legilor 1908 VII, XXXIX și XLIII și cele organizate în baza legii 1913 X, părțile întrecătoare trebuințelor de pășunat ale contingentului normal de vite din localitate la pășunile comunale, ale urbariarștilor la cele urbariale și ale asociațiilor la cele aparținătoare asociațiilor particulare;

e) Din păduri acolo unde lipsesc pășunile sau unde nu sunt suficiente și nu au putut fi completate prin exproprierea poenilor în baza art. 29, cu aprobarea comitetului agrar dată pe baza avizului regiunii silvice și dacă terenul este propriu pentru pășunat; în acest caz exproprierea se va face în primul rând din pădurile expropriabile în întregime și din pădurile Statului;

f) Din terenul arabil expropriat conform dispozițiilor legii până la 1 jugăr de fiecare cap de familie, în cazul când nu s'au putut înființa sau completa pășuni

comunale prin nici unul din mijloacele arătate în punctele precedente.

Pământul arabil în regiunile de munte și deal, care a fost folosit ca atare până la 1 Decembrie 1918, nu poate fi transformat în pășune;

g) Pământul de pășune care întrece trebuințele de pășunat ale contingentului normal de vite ale locuitorilor din comuna pe a căru hotar se află pășunea, va servi la înființarea de pășuni comunale; pentru acele comune ale căror locuitori au pășunat înainte timp mai îndelungat pe aceste locuri, sau au ridicat sălașuri, stâni sau adăposturi pe ele.

ART. 25. — Pământul expropriat conform dispozițiilor art. 24 servește numai la înființarea pășunilor comunale.

Pășunile comunale astfel înființate servesc tuturor ocuitorilor din comune, proprietarii de vite, fără considerare dacă ei au sau nu pământ cultivabil, dându-se precădere agricultorilor și muncitorilor agricoli, muncitorilor minieri și industriali.

ART. 26. — Suprafața necesară înființării și completării pășunilor comunale pentru întreținerea contingentului normal de vite din comună se socotește după numărul capilor de familie, astfel ca raportul între numărul vitelor și capii de familie să nu fie mai mare decât cel din 1913.

Prin numărul capilor de familie din comună se înțelege numărul fumurilor din acea comună.

Intr'aceste limite se vor socoti după regiuni:

La munte până la 10 jugăre, și în cazul când ocupația principală a locuitorilor din comună este creșterea vitelor, până la 22 jugăre de cap de familie;

La deal până la 5 jugăre, și în cazul când ocupația principală a locuitorilor din comună este creșterea vitelor, până la 10 jugăre de cap de familie;

La șes până la 2 jugăre de cap de familie.

Pentru muncitorii agricoli (jeleri), minieri și industriali se socotește numai suprafața necesară pentru întreținerea până la 2 capete de vite de cap de familie în orice regiuni.

În acest calcul intră suprafața pășunilor existente, fie comunale, urbariale, posesorale, ale comunităților, asociațiilor și orice alte pășuni particulare ale îndreptățiților.

ART. 27. — Atât pentru vitele personalului silvic cât și pentru vitele întrebuințate la exploatarea pădurilor, la industria lemnului, a minelor și a altor industrii, se vor lăsa proprietarului pășunea și fâneața necesară potrivit normelor stabilite la art. 26.

ART. 28. — Crescătorilor de vite existente li se va lăsa pășunea și fâneața necesară în conformitate cu dispozițiunile art. 22.

ART. 29. — Pentru pășunile comunale din regiunile de munte și deal se pot expropria și poenile mai mari de 20 jugăre cari sunt la marginea pădurei și în apropierea satului.

În aceleași regiuni pentru fâneațe se pot expropria și poenile mai mici de 20 jugăre dela marginea pădurilor și poenile mai mari de 10 jugăre din interiorul pădurilor.

Exproprierea poenilor se va face cu avizul regiunii silvice și înainte de exproprierea pădurilor în scopul de a fi transformate în pășuni (vezi punctul 2, lit. e, art. 24).

ART. 30. — Proprietarul suprafeței este dator să tolereze ca concesionarul de azi al subsolului să folosească suprafața de teren strict necesară pentru exploatarea minieră contra despăgubirii prevăzută în legi speciale.

ART. 31. — Impărțirea pe regiuni a terenului din punct de vedere al exproprierii pământului de cultură și a pășunilor comunale în munte, deal și șes, se va hotărî de către organele de aplicare dela cap. VI. al legii, ținând seama de definiția riguros științifică pentru fiecare moșie.

La împărțirea terenului pe regiuni, moșia se va socoti ca unitate, clasificându-se după natura terenului care predomină ca întindere, și anume:

a) Se va socoti moșie de munte acea moșie în care două din trei părți a întinderii sale terenul este muntos;

b) Se va socoti moșie de deal acea moșie în care două din trei părți a întinderii sale terenul este deluros;

c) Se va socoti moșie de șes acea moșie în care două din trei părți a întinderii sale terenul este șes.

CAPITOLUL III.

Păduri comunale

ART. 32. — În măsura trebuinței, se înființează păduri comunale și se completează pădurile comunale existente:

a) Din pădurile proprietăților cari se expropriează în întregime conform art. 6. și din pădurile Statului;

b) Din orice păduri ale particularilor, persoane fizice și juridice, expropriindu-se până la 100 jugăre la șes și deal, și până la 200 jugăre la munte;

c) Din pădurile comunale, urbariale, posesorale, precum și din acele păduri cu caracter de păduri comunale cari aparțin unui număr de locuitori din comună folosite în comun, întrucât suprafețele acestor păduri întrec limita fixată de lege. (Art. 33).

Pădurile comunelor din fostul regiment 2 românesc de graniță din Năsăud sunt transformate, prin simpla dispozițiune a acestui articol, în păduri comunale, de cari vor beneficia toți locuitorii acelor comune.

Părțile acestor păduri întrecătoare peste trebuințele comunelor cărora le aparțin se vor distribui comunelor lipsite din împrejurimi, în proporția arătată în art. 33.

d) Din pădurile înstrăinate sub orice formă după 1 Noembrie 1917 în baza ordonanțelor fostului guvern ungar privitoare la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor, acestea putându-se expropria în întregime în conformitate cu dispozițiunile art. 7, punctul d.

ART. 33. — Suprafața pădurilor comunale se calculează după numărul capilor de familie.

Pentru aceasta: în regiunile agricole se vor socoti fiecare cap de familie până la 3 jugăre cadastrale; în regiunile acelea unde pământul cultivabil este redus și existența populației se asigură și prin creșterea vitelor, se va putea merge până la 5 jugăre cadastrale; iar acolo unde pământul cultivabil lipsește și existența populației se asigură afară de prăsirea vitelor și prin industria casnică de lemn, se va putea merge până la limita de 7 jugăre cadastrale de fiecare cap de familie.

Suprafața pădurii care revine unei comune ca pădure comună, în sensul legii, atât la expropriere cât și la improprietărire, se calculează după numărul capilor de familie, socotindu-se numărul capilor de familie cu numărul fumurilor din comună.

Regiuni agricole sunt acelea în cari cultura cerealelor preponderează.

Pădurile comunale înființate prin expropriere nu se pot atribui decât într-o rază până la 15 km,

ART. 34. — La fixarea suprafeței pădurilor comunale se va ține socoteală și de pădurile urbariale, posesorale, precum și de acele păduri cari au caracterul de păduri comunale, întinderea lor intrând în suprafața ce urmează a se atribui comunelor respective, calculată după normele de mai sus. Atât exproprierea pădurilor cât și constituirea lor în păduri comunale se face cu avizul și sub direcțiunea serviciului silvic al Statului.

În înțelesul acestui articol, comunelor cari au păduri comunale, urbariale, posesorale sau cu caracter comună (vezi art. 32, punctul c), dacă suprafața acestor păduri acoperă în întregime sau în parte trebuințele comunei, potrivit dispozițiilor art. 33, nu li se vor mai atribui decât până la completare, conform articolului sus citat.

Serviciul silvic al Statului, în cazul de față, se consideră regiunea silvică competentă.

ART. 35. — Pădurile de apărare nu vor putea fi expropriate pentru păduri comunale.

Sub păduri de apărare se înțeleg acele păduri cari sunt trecute ca atare în registrele serviciilor silvice și sivesc scopurilor prevăzute în legile silvice.

ART. 36. — Cu prealabila aprobare a comitetului agrar, se pot scuti de expropriere toate acele păduri, în măsura care sivesc exploatarea minelor, uzinelor de fier și ale tuturor întreprinderilor industriale cari întrebunțează lemnul ca material brut sau ca combustibil pentru fabricarea de articole industriale și cari au măsura de a satisface în prezent și viitor trebuințele de materiale de lemn ale întreprinderilor industriale existente.

Proprietarii pădurilor cari cad sub prevederile acestui articol vor cere comitetului agrar scutirea în termen de 90 de zile, socotite dela 30 Iulie 1921, data promulgării legii, înștiințând despre aceasta în scris comisiunea de ocol.

ART. 37. — Pădurile comunale existente, precum și cele înființate și completate prin lege, vor fi administrate prin organele silvice ale statului, conform legilor în vigoare.

CAPITOLUL IV.

Dispozițiuni generale.

ART. 38. — Împreună cu moșile expropriate se vor expropria fără plată, drepturile de apă, de vamă și orice prerogative. Această dispoziție nu atinge dreptul proprietarilor de mori și poduri umbătoare existente, cari au necesitat investiții importante și cari se vor expropria cu plată.

Când se va cere exproprierea drepturilor de apă, de vamă și oricăror prerogative, comisiunile județene vor supune cazul comitetului agrar pentru a hotărî.

Comitetul agrar va lua avizul serviciului hidraulic financiar sau celorlalte servicii speciale și va încuviința exproprierea numai în folosul Statului și numai în scop de utilitate publică.

ART. 39. — Subsolul pământului expropriat aparține Statului, cu excepția drepturilor câștigate.

Prin drepturi câștigate se înțeleg concesiunile date în baza legilor în vigoare, iar în cazurile când exploatarea minereurilor este liberă (minereuri nerezervate), dreptul se va considera de câștigat odată cu începerea exploatarei.

ART. 40. — Din pământurile expropriate Statul își poate rezerva suprafața necesară pentru trebuințele de înțeles general, cultural, economic, social, militar, educativ, etc. Pentru construcții de școli și biserici în comunele rurale se pot expropria până la cel mult două jugăre din orice teren.

Dispozițiunile prevăzute în acest articol se vor lua de comitetul agrar, în urma propunerii organelor subalterne în baza art. 407.

ART. 41. — Contractele de arendare pentru pământul cultivabil sunt desființate de drept pentru partea sau părțile de moșie expropriate, reducându-le proporțional și arenda, fără nici un fel de pretențiune din partea arendașului sau proprietarului.

În caz de reziliere parțială, proprietarul este obligat a restitui arendașului din garanție o parte proporțională cu întinderea de pământ pentru care s'a desființat contractul de arendă.

În caz când arendașul a făcut îmbunătățiri pe moșie și aceste îmbunătățiri au fost evaluate și plătite la expropriere, el are dreptul la o despăgubire egală din partea proprietarului.

Dacă suprafața expropriată, trece peste 25% din întinderea totală a moșiei, arendașii și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului întreg, fără nici un fel de pretențiuni.

Desființarea contractelor de arendă se înțelege la sfârșitul anului economic.

Revendicările între arendași și proprietarii lor cade în atribuțiunile instanțelor judecătorești.

Contractele de arendă ale agronomilor titrați, precum și ale societăților de exploatare agricole, se vor respecta până la terminarea lor pentru porțiunea rămasă neexpropriată.

ART. 42. — Bunurile mici și tot pământul cultivabil, cari sunt în proprietatea Statului, trec în administrația Casei centrale a împroprietărilor, pentru a fi întrebuințate conform art. 1 din l.ge.

ART. 43. — Legea obligă pe proprietari și pe săteni să tolereze înființarea de drumuri și executarea lucrărilor necesare folosinței și cultivării pământului și adăpării vitelor la adăpătorile naturale sau artificiale, atât pentru categoriile de pământ arătate la art. 16 și pentru părțile de moși expropriate sau rămase proprietarului.

Cheltuelile reclamate de lucrările necesare pentru întreținerea adăpătorilor și drumurilor folosite se vor acoperi de comună, după prevederile legilor în vigoare.

ART. 44. — Dacă pe pământul expropriat și dat în folosința sătenilor sunt semănături anuale, ele rămân până la recoltă proprietarilor sau arendașilor; iar dacă sunt făcute ogoare, arături sau semănături de plante cu durată mai îndelungată (lucernă, trifoi, sparceță etc.) proprietarul sau arendașul are drept la valoarea lor estimată de organele de aplicarea legii.

ART. 45. — Moșiile rămase în urma exproprierii nu se pot arenda pe un termen mai mic de 7 ani; această măsură nu atinge celelalte dispozițiuni ale codului civil.

Arendarea în total a moșiilor rămase după expropriere, se va face, cu drept de preferință la preț și condițiuni egale, obștilor locale sau agronomilor de profesiune.

Acolo unde sunt constituite obștii locale, moșiile se vor da în arendă sătenilor după prevederile codului civil.

Proprietarii cari voesc a-și arenda moșiile, sunt datori a anunța prin scris pe primarul comunei respective și pe consilierul agricol respectiv, comunicând condițiunile arendării și în special întinderea moșiei de arendat, durata și prețul arendării.

Primarul primind această comunicare, este obligat a o afișa chiar în ziua primirii la ușa primăriei, dresând cuvenitul proces verbal; în acelaș timp și prin aceeaș publicațiune, primăria va convoca pe toți locuitorii majori, săteni cultivatori de pământ ai comunei, în dimineața primei Dumineci după afișare, în localul primăriei.

La ziua convocării, primăria va face cunoscut sătenilor condițiunile arendării; proprietarul sau reprezentantul vor putea lua parte la adunare pentru a da lămuririle ce li s'ar cere. Se va dresa proces verbal cu arătarea celor ce au luat parte la adunare și de cele dezbătute, convocându-se din nou pentru Dumineca următoare sătenii, spre a hotărî dacă înțeleg a lua în arendă sau nu moșia. Hotărîrea de a se arenda se va lua dacă cel puțin 25 săteni se declară gata a constitui o obște dearendare.

După această a doua adunare, se va încheia un nou proces-verbal, aducându-se la cunoștința proprietarului hotărîrea luată.

Dacă în termen de 15 zile după această adunare obștea nu s'a constituit și nu s'a plătit sau obținut termen de plată a primului câștiu contractual și eventual a garanției prevăzute în condițiunile de arendare, proprietarul e scutit de obligațiunea de a mai arenda obștea.

Consilierul agricol primind oferta, va trimite-o chiar în ziua primirii unui ziar din Capitală pentru publicare.

Dacă în termen de 15 zile dela data publicării nu se înregistrează la consilieratul agricol nici o cerere a vreunui agronom pentru a lua în arendă, proprietarul este scutit de obligația de a arenda moșia sa agronomilor.

Dacă asemenea cereri s'au făcut consilierului agricol, acesta e obligat a le transmite proprietarului în chiar ziua primirii.

În prezența mai multor oferte, proprietarul e liber a alege ca arendaș fie obștea, fie pe-unul din agronomii concurenți. În cazul când cel ales este un agronom și în termen de 5 zile dela data convențiunii el nu depune câștiul și eventual garanția cerută, proprietarul e liber a arenda oricărei alte persoane moșia sa. Nerespectarea condițiunilor de arendare arătate mai sus atrage nulitatea contractului încheiat contra acestor dispozițiuni.

În caz de concurență între obștii și agronomi se vor prefera cele dintâi.

ART. 46. — Casa centrală a împroprietărilor poate vinde prin bună învoială sătenilor, atât bunurile mici cari sunt proprietatea Statului, cât și suprafețele de pământ expropriate și cari prin natura lor nu sunt proprii a fi întrebuințate pentru împroprietărire sau pentru pășune, preferindu-se: așezămintele culturale, sanitare și cooperative, invalizii de război, văduvele cu copii, vecinii sau cei cari le-au stăpânit în arendă înainte.

Ministerul agriculturii poate vinde prin bună învoială din pământul expropriat până la 10 jugăre pentru instalațiuni industriale, dacă cumpărătorul se obligă ca în cel mult 2 ani dela cumpărare să instaleze o industrie cu un capital de cel puțin 60.000 lei. Nerespectarea condițiunilor de mai sus atrage rezilierea vânzării.

Pentru rezilierea vânzării se va recurge la instanțele judecătorești.

ART. 47. — Statul are drept de preemțiune cu acelaș preț și în condițiuni egale la cumpărarea conacelor moșiilor expropriate, precum și al moșiilor în corpuri întregi dela 50 jugăre în sus.

Sub moși expropriate se înțeleg moși cari au fost expropriate în întregime.

Nu sunt supuse dreptului de preemțiune conacele (clădirile) cari au fost oferite de proprietar în baza art. 23 fără ca Statul să le fi expropriat.

Prin corp întreg se înțelege moșia integrală; aceeaș proprietate poate să aibă unul sau mai multe corpuri.

Dreptul de preemțiune privește pământul, cultivabil astfel cum este definit prin art. 16 din lege, el se exercită de Casa centrală a împroprietăririi. Orice vânzare pentru a fi definitivă trebuie să fie notificată Casei centrale a împroprietăririi, care are timp de 30 zile libere pentru a reține imobilul vândut pe prețul și în condițiile arătate în contractul de vânzare. Dacă în acest timp Casa centrală a împroprietăririi nu și-a arătat în scris intenția de a cumpăra pe același preț și în aceleași condițiuni imobilul, vânzarea este definitivă.

Ori și ce vânzător poate să evite exercițiul dreptului de preemțiune în condițiile de mai sus, notificând Casei centrale a împroprietăririi intențiunea sa de a vinde, arătând prețul și condițiile. Dacă Casa centrală a împroprietăririi nu a răspuns în scris, în termen de 30 zile libere dela notificare, că voește să cumpere imobilul în condițiile și prețul arătat, vânzătorul este liber să dispue de imobilul său cum va voi, vânzându-l cu prețul și condițiile indicate în notificare în termen de 6 luni. Dacă vânzarea nu se face în acest termen, imobilul rămâne în situația dinaintea notificării.

Contractele de vânzare încheiate se vor notifica obligatoriu și din oficiu prin judecătorii de ocol, ca autorități de carte funduară, când se vor înainta spre intabulare.

Judecătoria de ocol, ca autoritate de carte funduară va prenota dreptul de proprietate al cumpărătorului și va trimite o copie a contractului depusă de parte și un extras autentic timbrat după foaia funduară. Casei centrale a împroprietăririi, cerându-i să se pronunțe dacă dorește să-și exercite dreptul de preemțiune sub urmările de drept prevăzute în acest articol.

Dacă casa centrală a împroprietăririi nu va comunica judecătoriei de ocol, ca autoritate de carte funduară, în termen de 30 zile, socotite din ziua de când a fost expediat contractul de către judecătorie, judecătoria de ocol va ordona intabularea dreptului de proprietate în favoarea cumpărătorului, considerând prenotarea de justificată.

În cazul când Casa centrală a împroprietăririi va comunica în cele 30 zile că reține imobilul pentru sine, ea va fi datoare în acest termen să dea ordin Bancii Agrare să facă plata peșului de cumpărare plus taxele fiscale. După trecerea acestui termen dacă casa centrală va fi făcut dovadă că Banca Agrară a plătit prețul, judecătoria de ocol va radia prenotarea și va intabula dreptul de proprietate al Statului.

În caz contrariu, judecătoria de ocol, ca autoritate de carte funduară, va intabula dreptul de proprietate al cumpărătorului, considerându-l de justificat.

Când părțile ar fi stabilit prețul de cumpărare în parte sau în natură, se va indica în contract și echivalentul prestațiunilor naturale.

Notificarea făcută de vânzător, în scopul de a se evita exercițiul dreptului de preemțiune prevăzut în acest articol, se va face în scris prin notarul public (judecătoria de ocol), în conformitate cu legile XXXV din

1874 și VII. din 1886, alăturându-se și extrasul cărților funduare; Casa centrală a împroprietăririi va comunica hotărîrea sa notarului public (judecătoria de ocol) în termen de 30 zile, socotite dela expedierea notificării de către notarul public (judecătoria de ocol).

Casa centrală a împroprietăririi va putea exercita dreptul de preemțiune al Statului numai în scopul fixat la art. 1, punctul 1.

Dreptul de preemțiune al Statului nu poate fi transferat (cesionat).

Statul nu va exercita dreptul de preemțiune dacă cumpărătorul va fi vreo autoritate publică sau Banca Agrară, sau va fi înrudit cu vânzătorul în gradul arătat la art. 7, punctul d.

În caz de vânzare prin licitație, judecătoria de ocol, cu autoritate de carte funduară, va încunoștiința Casa centrală a împroprietăririi, atât în prealabil despre condițiile de licitare, cât și ulterior despre prețul obținut.

Casa centrală, în termenul de post-ofertă (supra licitație), va putea să declare că cumpără pe prețul rezultat la licitație, urmând să facă plata după ce licitația a rămas definitivă.

Schimbul de moșii de o întindere egală sau echivalentă ca valoare nu este supus dreptului de preemțiune.

CAPITOLUL V

Prețuirea

ART. 48. — Prețul cu care se plătește pământul expropriat se fixează în prima instanță de comisiunea județeană pentru expropriere, iar în a doua și ultima instanță de Curtea de apel.

ART. 49. — Hotărîrile comisiunilor județene asupra prețului se înaintează mai târziu comitetului agrar, care are dreptul de a propune o armonizare generală a prețurilor stabilite pentru fiecare județ în parte.

Aceste propuneri împreună cu hotărîrile comisiunilor județene se trimit apoi Curților de apel pentru judecarea definitivă.

Prin această dispoziție se înțelege că comisiile județene sunt obligate a trimite comitetului agrar, copie depe fiecare hotărîre dată asupra prețului.

Comitetul agrar, dacă va găsi de cuviință, va propune armonizarea prețului la Curtea de apel competente, în termen de 15 zile dela primire, avizând și comisiunea județeană pentru ca să trimită dosarul.

Dacă comitetul agrar nu se va pronunța în cele 15 zile, comisiunile județene vor înainta Curților de apel actele numai în caz de apel din partea părților.

Hotărîrile Curților de apel pot fi atașate în termen de 3 luni dela pronunțare, înaintea înaltei Curți de casație, pentru violarea acestei legi, numai de către ministerul agriculturii, prin procurorul general depe lângă înalta Curte.

Curtea de casație va judeca în secțiuni unite, citând părțile și ministerul agriculturii, considerând aface-rea urgentă.

Dacă înalta Curte casează hotărîrea, Curtea de trimitere este datoare să se supună hotărîrii Curții de casație.

ART. 50. — Prețul terenurilor expropriate se fixează pe jugăre cadastrale; pe categorii și calități de pământ. El se determină prin orice elemente de apreciere și anume: prețul de vânzare al pământului în localitate și în vecinătate în anul 1913; prețul de arendare în regiune, capitalizat cu 5%, evaluare făcută de instituțiile de credit; venitul net la jugărul cadastral; impozitul fonciar și orice alte date luate din ultimii 5 ani până la 1913. În nici un caz însă prețul nu va trece peste prețul din anul 1913. Socoteala se va face în lei. Pentru stabilirea prețului, leul se va considera egal cu coroana.

Face excepție pământul întrebuițat la înființarea sau completarea pășunelor comunale, al cărui preț se socotește considerându-se leul egal cu două coroane.

Calificarea pământului în scopul fixării prețului se va face după întrebuițarea care a avut-o la 1 Decembrie 1918.

ART. 51. — Prețul viilor și sădirilor se va socoti după prețul mijlociu din ultimii 5 ani până la 1913.

Se va avea în vedere vârsta viei sau sădirilor, modul plantațiunii, lipsurile, varietățile, starea vegetației, capitalul investit, etc.

ART. 52. — Prețul pădurilor se va stabili avându-se în vedere la prețuire: calitatea materialului lemnos, speciile, căile de comunicație, depărtarea dela gări și centrele de desfacere, fără ca prețul fixat să poată întrece mijlocia prețurilor din localitate sau regiune din ultimii 5 ani înainte de 1913.

ART. 53. — Prețul clădirilor și instalațiilor industriale se va stabili după prețul de cost, avându-se în vedere vechimea și starea de întreținere. Se va ține seamă și de puțința și modul de utilizare.

ART. 54. — Pentru embaticuri (emphyteusis, taxaliștii, jelerii) prețul se stabilește înmulțind cu 15 suma anuală plătită, sau valoarea prestațiilor anuale în natură, socotite din mijlocia prețurilor pe anii 1886/1895.

Nu se pot aplica dispozițiile acestui articol, ci ale art. 50, dacă în cursul vremii părțile de comun acord vor fi transformat embaticul (emphyteusis) în arendă.

CAPITOLUL VI

Organele de aplicare și procedura de expropriere

ART. 55. — Organele de aplicare sunt:

- I. Comitetul agrar.
- II. Comisiunea județeană de expropriere.
- III. Comisiunea de ocol pentru expropriere.

Comitetul agrar

ART. 56. — Comitetul agrar este organul consultativ al ministerului de agricultură în toate chestiunile ce-i vor fi supuse cu privire la interpretarea legii și la

lucrările de expropriere și improprietărire, înființare de proprietăți mijlocii și dare în folosință a pământului expropriabil în perioada interimară.

ART. 57. — Comitetul agrar se compune din 18 membri și un președinte, numiți prin decret regal pe termen de 5 ani, după propunerea ministerului de agricultură autorizat printr'un jurnal al consiliului de miniștri și va fi format jumătate din juriști și jumătate din specialiști în agronomie și economie politică.

Juriștii trebuie să fie numiți dintre foștii și actualii președinți și consilieri ai înaltei Curți de casație, foștii și actualii consilieri de Curte de apel, profesorii facultăților de drept și avocații cari au exercitat în mod efectiv și cu distincție profesiunea de avocat.

Specialiștii în agronomie și economie politică trebuie să fie numiți dintre acele persoane care pe lângă titlul academic în specialitate s'au distins prin lucrări științifice de seamă sau prin o activitate notorie în aceste ramuri.

Comitetul va forma din sânul sau 3 secții, compuse din cel puțin 6 membri și anume:

Secțiunea pentru vechiul Regat.

„ „ Transilvania.

„ „ Bucovina.

Membrii comitetului cari alcătuiesc secțiunile, pot face parte în acelaș timp din 2 secțiuni. Comitetul agrar va avea câte un secretar pentru fiecare secțiune, iar secretarul secțiunii pentru vechiul Regat va îndeplini și funcțiunea de secretar al comitetului agrar.

ART. 58. — Secțiunea pentru Transilvania se va compune din cel puțin 7 membri, din care unul numit ca președinte. Ea va avea sediul în Cluj.

Ședințele plenare ale comitetului agrar se țin în Capitala țării.

ART. 59. — Comitetul agrar examinează orice cerere de revizuire ce i-ar fi supusă de minister cu privire la hotărîrile definitive date de instanțele de expropriere, sau cu privire la lucrările definitive de improprietărire date în contradicție cu legea. Dacă comitetul agrar hotărăște revizuirea, el înapoiază dosarul comisiunii care a adus hotărîrea, indicând călcarea legii cu îndrumarea ca să hotărască din nou.

În cazuri excepționale, el trimite lucrarea de expropriere unei alte comisiuni județene de expropriere din apropiere, care va face lucrarea exproprierei. El poate cere comisiunilor de ocol un supliment de cercetare, la tablourile de improprietărire încheiate, pentru a fi revizuite, atunci când au fost trecuți pe tablouri locuitori cari nu aveau drept, sau nu au fost trecuți dintre cei îndreptățiți. Hotărîrea comisiunii județene de trimitere și tabloul de improprietărire refăcut, sunt definitive și executorii, neputându-se ataca pe nici o cale ordinară sau extraordinară.

Toate dispozițiile prevăzute în art. 92, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 și 101 din regulamentul legii agrare din vechiul regat, privitoare la atribuțiunile comitetului agrar, fac parte integrantă din acest regulament.

ART. 60. — În afară de atribuțiunile prevăzute mai sus, secțiunea comitetului agrar din Cluj, are în special următoarele atribuțiuni:

a) Revizuirea vânzărilor făcute. (Art. 4 punctele 2 și 3);

b) Scutirea de expropriere a pământului cultivabil destinat pentru întreținerea orfelinatelor, etc. (Art. 6 lit. a, punctul 9);

c) Autorizează exproprierea integrală a proprietăților rurale înstrăinate sub orice formă în baza ordonanțelor fostului guvern ungar privitoare la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor. (Art. 7, lit. d.);

d) Reducerea cotei scutită de expropriere (Art. 8, lit. c);

e) Reduce în mod excepțional cota scutită de expropriere sub limita regională. (Art. 9);

f) Aprobă exproprierea integrală în cazul schimbului de moșii. (Art. 15);

g) Aprobă scoaterea de sub expropriere a pământului cultivabil neproductiv, cu condițiunea de a fi îmbunătățit. (Art. 18);

h) Își dă avizul în cazul când ar urma să se lase unui proprietar peste limita regională stabilită. (Art. 22);

i) Primește cererile și se pronunță dacă este sau nu cazul a se cumpăra clădirile și inventarul oferit. (Art. 23);

j) Aprobă exproprierea de păduri pentru înființarea sau completarea de pășuni comunale. (Art. 24, lit. e);

k) Aprobă scutirea de expropriere a pădurilor cari urmăresc scopuri industriale miniere sau comerciale. (Art. 36);

l) Autoriză exproprierea integrală a pădurilor înstrăinate sub orice formă în baza ordonanțelor fostului guvern ungar, privitoare la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor. (Art. 32, lit. d);

m) Incuviințează sau nu exproprierea drepturilor de apă și a oricăror altor prerogative. (Art. 38);

n) Se pronunță asupra terenurilor ce urmează să și rezerve Statul în interes general. (Art. 40 și 107 din lege);

o) Propune Curților de apel armonizarea prețului. (Art. 49);

p) Deleagă experți speciali la cerere, comisiunilor județene. (Art. 79);

r) Autoriză schimbul de teritorii între comune (Art. 118);

s) Hotărăște înființarea economiilor de model pe lângă școlile primare și normale, economiilor pentru posturile și secțiile de jandarmi și noui proprietăți mijlocii. (Art. 124);

t) Incuviințează rezervarea suprafețelor necesare pentru împlinirea intereselor generale obștești. (Art. 140);

Asupra cererilor înaintate, comitetul agrar se va pronunța în cel mult 60 zile de la primire.

ART. 61. — Cererile de revizuire împotriva hotărârilor definitive date de instanțele de expropriere precum și împotriva lucrărilor definitive de împroprietărire

date în contradicere cu legea, se vor înainta direct ministerului agriculturii. Orice alte cereri a căror rezolvire cad în competența comitetului agrar, se vor trimite secțiunii comitetului agrar Cluj.

II

Comisiunea județului de expropriere

ART. 62. — Se va institui în fiecare județ, una sau în caz de trebuință, la propunerea comitetului agrar, mai multe comisiuni județene de expropriere compusă din:

Un consilier al Curței de apel, sau în lipsă un judecător de tribunal delegat de ministerul de justiție, la propunerea președintelui Curții de apel, ca președinte;

Un al doilea judecător de tribunal delegat în aceeași condițiuni;

Consilierul agricol al județului;

Un delegat al Casei centrale a împroprietăririi;

Un inginer geodetic;

Inginerii geodetici vor fi chemați ca experți și numai la trebuință, fără drept de vot.

Fiecare comisiune va avea un secretar, delegat de președintele tribunalului, dintre notari și practicanții de sub conducerea sa, sau din personalul grefei dintre cei care au examen de carte funduară.

Când unul dintre membrii va lipsi, substituirea lui se va face de autoritatea care l-a delegat.

Judecătorii cari fac parte din comisiunea județeană se vor delega, după posibilitate, dintre acei cari au cunoștințe practice privitoare la regularea proprietăților și la cărțile funduare.

Despre lucrările comisiunii se va dresa proces-verbal în care se vor trece momentele esențiale ale desbaterilor cât și cererile părților.

Hotărârile comisiunilor județene se vor lua cu majoritate de voturi. În caz de paritate decide votul președintelui.

Ele se vor da în scris motivate și îndată ce lucrările au fost terminate.

Atât procesele verbale cât și hotărârile se vor semna de membrii comisiunii și de secretar.

Procesele-verbale le vor semna și părțile; ca părți se consideră: proprietarul expropriat și delegatul sătenilor.

Dacă părțile vor refuza semnarea procesului-verbal, președintele va lua act și va notifica aceasta în procesul-verbal, fără ca continuarea lucrărilor să fie împiedecată.

ART. 63. — Atribuțiunile comisiunilor județene sunt:

1. Se pronunță în prima instanță asupra prețului pământului și asupra edificatelor expropriate.

2. Se rostește în ultima instanță asupra apelurilor făcute contra hotărârilor comisiunilor de ocol, privitor la situația juridică a proprietății, la calitatea, întinderea, alegerea și stabilirea terenului expropriat, asupra numărului moșilor ce aparțin aceluiaș proprietar, precum și la stabilirea prețului de arendă pe jugăr cadastral pentru perioada întorțimă până la împroprietărire.

Hotărârile comisiunilor județene date în această privință sunt definitive și executorii fără drept de opoziție, apel sau recurs, cu rezerva dreptului de revizuire din partea comitetului agrar, timp de un an dela executarea în fapt a hotărârii.

3. Rezolvă în ultima instanță cererile, pentru aprobarea contractelor, în conformitate cu dispozițiunile art. 4.

ART. 64. — Competența comisiilor județene se întinde asupra tuturor moșiilor situate în județele în care sunt instituite.

Dacă o moșie se află situată în două sau mai multe județe, competență este comisiunea județeană în circumscripția căreia se află centrul administrației moșiei.

ART. 65. — Dacă proprietarul are moși în mai multe județe, fiecare comisiune județeană va face exproprierea moșiilor din circumscripția sa, sub rezerva coordonării lucrărilor de expropriere.

În acest scop, după darea hotărârii, dosarul se va înainta din oficiu comitetului agrar, secțiunea Cluj.

ART. 66. — Membrii comisiunii județene nu pot fi interesați nici ca expropriați, nici ca împărtașiți, în cazurile în care vor funcționa ca atare.

Nu pot fi înrudiți între sine, în linie directă, apoi până la gradul al IV-lea în linie colaterală și gradul al II-lea de afinitate; ei nu vor putea lua parte la debateri și deliberări în cazurile unde sunt interesate rudenile lor, până la gradele amintite.

Membrii comisiunii județene interesați în înțelesul acestui articol, imediat după primirea avizului despre fixarea termenului de ședință, vor raporta președintelui în ce măsură sunt interesați.

Președintele, în caz de recuzațiune, are dreptul a-l înlocui.

ART. 67. — Președintele este șeful comisiunii și al biroului.

El stabilește termenele de ședință, conduce toate debaterile, ordonă descinderile, expertizele, și verificările la fața locului.

Toți membrii comisiunii, experți și toți aceia care iau parte la debateri, sînd obligați a se conforma conducerii mersului debaterilor și dispozițiilor președintelui.

Președintele are îndatorirea de a se îngriji de bunul mers al debaterilor și tuturor lucrărilor. În acest scop, el va avea toate drepturile discreționare stabilite în procedura civilă pentru președinții care conduc ședințele.

ART. 68. — Președintele are îndatorirea să împledească orice fel de amănări, afară de cazurile bine motivate. El se va îngriji ca în cursul unei debateri să fie rezolvate toate chestiunile puse la ordinea zilei.

Înteruperea sau amânarea debaterilor pentru un alt termen va avea loc numai din cauze tehnice sau dacă a intervenit vreo piedică neprevăzută care nu se poate înlătura imediat.

Dacă vreun membru al comisiunii, care e funcționar al Statului, din vina sa nu se va prezenta la termenul fixat, sau nu va executa sau termina lucrările începute,

președintele îl va admonesta și în caz de repetare va face raport autorității superioare competente pentru a fi tras la răspundere.

Dacă debaterile sau lucrările vor fi amânate sau întrerupte din vina geometrului întreprinzător, sau a membrilor comisiunii județene care nu sînt funcționar ai Statului, președintele are dreptul să-l oblighe la suportarea cheltuelilor cauzate; iar comisiunea, în plenul său, a-l amenda până la suma de 1.000 lei, dresându-se procese-verbale în regulă despre luarea unei asemenea măsuri.

Suma aceasta se va scădea din sumele cuvenite celui amendat pentru lucrările prestate, sau se va încasa pe cale administrativă și se va vărsa în contul Statului pentru cheltuelile reformei agrare.

ART. 69. — Dacă părțile, prin purtarea lor în timpul debaterilor, vor împiedeca lucrările sau nu vor fi în stare să-și susțină cererile și să dea deslușirile necesare, președintele va fixa un nou termen, cât mai scurt posibil, și le va pune în vedere că la acest termen să-și trimită un reprezentant.

În caz contrariu hotărîrea se va da fără ascultarea lor.

ART. 70. — Orice declarațiuni făcute de părți și înscrise în procesul-verbal, precum și întreprinderile lor vor avea aceleași urmări de drept și pentru erezi, respectiv succesorii lor de drept.

ART. 71. — Drepturile de servitute nu împiedecă exproprierea. Comisiunea județeană va fi ținută să sisteze aceste drepturi, menținându-le sau înființând altele numai în caz de absolută necesitate.

ART. 72. — Când se va ivi necesitatea numirii unui curator, el va fi numit de președinte sau de comisiunea județeană dintre avocați sau alte persoane potrivite, cari își au domiciliul în comuna, plasa sau județul în care se află imobilul.

Cei numiți sînt datorii a primi și a funcționa ca atare. În baza dispozițiilor procedurii civile, în caz de refuz, și dacă vor lipsi nejustificat, curatorii vor fi supuși la o amendă până la 1000 lei, precum și plata cheltuelilor cauzate.

ART. 73. — Dacă un curator a făcut recurs (apel), cerere de revizuire sau opoziție contra unei hotărâri date și între timp se prezintă și acela pe care îl reprezintă și face și el uz de vreun remediu de drept, se va lua în considerare cererea reprezentantului.

ART. 74. — În cazul când curatorul reprezintă mai mulți interesați în aceeași cauză și în timpul lucrărilor se prezintă unul sau mai mulți dintrînși, cei prezenți vor avea dreptul să-și apere interesele lor, fie personal, fie prin reprezentant; în orice caz curatorul va susține interesul celor absenți și nu va putea fi dispensat decât numai atunci când toți cei interesați se vor prezenta în persoană sau prin reprezentanți aduși de dînșii.

ART. 75. — Întrucât legea și regulamentul nu dispune altfel, în cursul exproprierii se vor aplica în mod

corespuzător dispozițiile în vigoare referitoare la comasajii și segregajii.

ART. 76. — În cursul exproprierii organele în drept vor proceda din oficiu, ordonând cercetări și luând orice măsuri vor crede necesare în spiritul legii, chiar și atunci când părțile nu vor cere sau vor protesta.

ART. 77. — Toate citațiile (soroacele) prin cari se aduce la cunoștința părților termenele debaterilor și judecată vor indica în rezumat chestiunea în discuție.

ART. 78. — La toate debaterile în cursul procedurii de expropriere vor fi citați proprietarii cari sunt trecuți în foile funduare. Dacă locuința lor este cunoscută și se află în țară, citația se va trimite spre înmânare în acea localitate. Dacă nu se cunoaște adresa lor, sau se află în afară de granițele României, se vor considera ca fiind citați în mod legal, prin simpla trimitere a citației la primăria comunei unde se află imobilul de expropriat. Primăria comunei va încerca înmânarea citațiunii, fie proprietarului, fie reprezentantului său legal.

Dacă primăria nu va putea înmâna citația, va afișa-o la primăria comunală, unde va sta afișată timp de 15 zile dela data primirii, dresându-se un proces-verbal, pe care îl va înainta comisiei județene. În acest proces-verbal se va arăta că domiciliul proprietarului neputând fi găsit, iar el neavând în localitate nici un reprezentant legal, înmânarea nu s'a putut face. În acest caz termenul de dezbateri se va fixa astfel, ca dela data afișării citației și până la dezbateri să fie un interval de cel puțin de 30 zile.

ART. 79. — Dacă vreun proprietar trecut în foile funduare e mort, sau dacă proprietarii sunt minori sau curanți, vor fi citați eredi, tutorii sau curatorii cunoscuți, precum și sedria oficială competentă.

ART. 80. — Dacă pe teritoriul expropriat se află căi ferate sau șosele, se va încunoștința direcțiunea căilor ferate competentă, precum și oficiul de edile județean. Dacă se află păduri sau pășuni de munte, se va încunoștința regiunea silvică competentă.

Dacă se află lucrări de regulare a râurilor, lucrări de drenare, irigații, lucrări de întărire a malurilor, lacuri cu instalații de pescărie, fie că aceste lucrări sunt în curs de executare, fie că urmează a se face, se va încunoștința serviciul hidrolic competent.

ART. 81. — În afară de cazurile arătate mai sus, comisioanele județene sunt obligate ca în cazuri speciale să ceară comitetului agrar, secțiunea Cluj, delegarea experților necesari.

ART. 82. — Pe lângă numirea românească a comunei, comisiunea județeană în actele ce va dresa va pune în paranteză și numele ce avea comuna sub vechea dominațiune. În toate actele se va trece și numele plășii și al județului, însă numai în românește.

ART. 83. — Comisiunea județeană, va dresa procesele-verbale în mod continuativ.

ART. 84. — Hotărârile comisiei județene se vor pronunța în ședință publică și se vor înmâna și în scris părților.

ART. 85. — Hotărârile finale referitoare la expropriere și la fixarea prețului se vor aduce în numele legii și se vor motiva, indicându-se în motive dispozițiile legii cari au determinat comisiunea județeană să aducă hotărârea. Toate celelalte hotărâri luate de comisiunea județeană se vor aduce sub formă de deciziuni. Aceste deciziuni vor putea fi atacate numai prin apelul dat în meritul cauzei, întrucât regulamentul de față nu dispune altfel.

III.

Comisiunea de ocol pentru expropriere.

ART. 86. — Se va institui în fiecare circumscripțiune de judecătorie de ocol câte o comisiune de ocol compusă din:

1 judecător, delegat de către președintele tribunalului dintre judecătorii de ocol sau din judecătorii de tribunal;

1 delegat al Casei centrale a împroprietăririi;

agronomul regional;

1 inginer geometru.

Inginerii geometri vor fi chemați ca experți și numai la trebură, fără drept de vot; ei vor fi recrutați fie din inginerii Statului, fie dintre cei particulari.

Fiecare comisiune va avea un secretar, care va fi de preferință conducătorul cârșilor funduare, delegat de președintele tribunalului la propunerea judecătorului de ocol.

Când unul din membri va lipsi, substituirea lui se va face de autoritatea care l-a delegat.

Președintele comisiei va fi judecătorul.

Președintele este șeful comisiei și al biroului, care se va institui pe lângă fiecare judecătorie de ocol, ca autoritate de carte funduare.

Acest birou va avea registre și va manipula dosarele și arhiva, separat, după normele stabilite în regulamentul judiciar pentru cărțile funduare.

Despre lucrările comisiei se va dresa proces-verbal în care se vor trece susținerile și cererile părților, precum și constatările comisiei.

Hotărârile comisiei se vor lua cu majoritate de voturi; ele se vor da în scris și motivate, îndată ce lucrările vor fi fost terminate.

Atât procesele-verbale cât și hotărârile se vor semna de membrii comisiei și de secretar.

Procesele-verbale se vor semna și de părți; ca părți se consideră: proprietarul expropriat și delegatul sătenilor.

Dacă părțile vor refuza semnarea procesului verbal, președintele va lua act, făcându-se mențiune în procesul-verbal, fără ca prin această să se împiedece continuarea lucrărilor.

ART. 87. — Atribuțiunile comisiei de ocol sunt:

1. Se pronunță în prima instanță asupra situației juridice a proprietății din punctul de vedere al exproprierii, asupra întinderii, situației, alegerii și stabilirii terenului expropriabil, asupra cuantumului acestuia și celui ce rămâne neexpropriat.

Pentru acest scop, comisiunea va asculta concluziile părților și va face toate investigațiile pentru dobândirea datelor ce va socoti necesare pentru darea hotărârii și va putea pentru aceste lămuriri însărcina experți.

2. Adună toate elementele necesare:

a) Pentru evaluarea prețului pământului, cultivabil expropriat după categorii (pământ arabii, pașune și fâneață) și calități;

b) Pentru evaluarea prețului pădurilor, viilor, plantațiilor de orice fel, clădirilor, stabilimentelor industriale, băișilor, stuhăriilor, izlazurilor, pământului inundabil, necultivabil, etc., care cad sub expropriere;

c) Va statori întinderea de pământ pentru înființarea și completarea pășunilor și pădurilor comunale, potrivit dispozițiilor cap. II și III;

d) Pentru evaluarea prețului de arendă de jugăr cadastral în perioada interimară până la expropriere.

3. Rezolvă în prima instanță cererile pendente pentru aprobarea contractelor, în conformitate cu dispozițiile art. 4.

4. Comisiunile de ocol sunt competente să rezolve toate lucrările de expropriere din circumscripția lor. Dacă o moșie este în 2 circumscripții, va fi competentă aceea unde este sediul administrației.

Dacă proprietarul are moșii în diverse circumscripții de ocol, va face exproprierea moșilor din circumscripțiunea sa, sub rezerva coordonării lucrărilor de expropriere, care se va face conform art. 59.

ART. 88. — Procedura pentru funcționarea comisiunii de ocol va fi aceeaș ca și a comisiunii județene.

ART. 89. — Noul dispozițiuni privitoare la procedura pentru funcționarea organelor de aplicare se vor da în caz de trebuință prin instrucțiuni ulterioare.

CAPITOLUL VII.

Operațiile exproprierii.

ART. 90. — Conducerea administrativă a exproprierii se face de către Casa centrală a împroprietăririi, care este organul ministerului de agricultură. Casa centrală a împroprietăririi va avea o secție pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, cu sediul în Cluj.

Operațiunile de expropriere se vor începe deodată în toată țara, în urma ordinului ministerului de agricultură.

ART. 91. — Toți proprietarii a căror moșii sunt supuse în total sau în parte exproprierii prin lege, sunt datorți ca, în termen de o lună după promulgarea ei, să remită fiecărui judecător de ocol al circumscripției în care se află așezată fiecare din moștile ce posedă sau a posedat la 1 Decembrie 1918, o declarațiune în patru exemplare pentru fiecare moșie, care să cuprindă următoarele:

a) Numele proprietății, a satului, comunei, plășii și județului unde este așezată moșia;

b) Numele proprietarului, capacitatea lui juridică și domiciliul lui real;

c) Starea juridică a proprietății acum și la 1 Decembrie 1918;

d) Numărul cotei funduare ale proprietății, precum și suprafața de pământ, specificând în jugăre cadastrale câtă păture, grădini, vii, terenuri irigabile, neproductive, bălți, etc. și cât teren cultivabil;

e) Numărul moșilor ce posedă acum și la 1 Decembrie 1918, cu arătarea suprafețelor totale și parțiale ca mai sus;

f) Dacă această moșie era cultivată prin arendași la 1 Ianuarie 1918 și 1 Mai 1921, și de cât timp și dacă mai este încă arendată;

g) Moșia sau moștile în cari înțelege să-și păstreze maximum prevăzut de lege;

h) Dacă pe moșie are organizație agricolă, industrială intensivă. În ce constă, ce capital a investit și de ce anume suprafețe de teren are nevoie pentru funcționarea acestei organizații în cazul când înțelege să se rezerve conform dispozițiilor art. 20, precum și partea de moșie ce își alege pentru acest scop;

i) Dacă posesiunea reală consună cu cărțile funduare, și dacă are procese de proprietate sau repoziție sumară în curgere;

k) Venit total după cadastru și darea după pământ, case și stabilimente industriale;

l) Prețul de cumpărare al moșiei, total sau pe jugăre cadastrale, evaluarea la partaj, moșteniri și orice evaluări a institutelor de credit, cu indicarea anului de când s'a plătit aceste prețuri și s'au făcut evaluările.

Obligațiunea de mai sus pentru minori și curanți cade în sarcina reprezentanților lor legali și în cazul dacă asupra imobilului este constituit un drept de uzufruct legal sau convențional asupra uzufructuarului.

ART. 92. — Declarațiunea înaintată judecătoriei de ocol se va înregistra în registrul special pentru reforma agrară, ținut în biroul judecătoriei de ocol și se va trimite secției cărții funduare cu cercetarea de a se nota exproprierea.

ART. 93. — Judecătoria de ocol, ca autoritate de carte funduară, va nota de urgență exproprierea, reținând un exemplar din declarațiune pentru arhiva sa, apoi va alătura la fiecare declarațiune primită copiile oficiale autentice ale foilor funduare (foia A și B) în întregime, la foia C în extras cuprinzând pozițiunile neradiate, și va trimite dosarul comisiunii de ocol.

ART. 94. — Notarea exproprierii se va face după următoarea formulă:

„Intrat . . . . . ziua . . . . . luna . . . . . anul . . .
No. . . . . funduar . . . . .”

„În baza art. 66 al I-ii pentru reforma agrară se notează procedura de expropriere”.

ART. 95. — În cazul când cel obligați prin lege nu vor fi înaintat declarațiunea, notarea exproprierii se face la cererea președintelui comisiunii de ocol.

ART. 96. — Declarațiunea dată de proprietar servește ca bază pentru operațiunile exproprierii. Cel ce nu vor da această declarațiune în termen de o lună sau o vor

da greșit, nu vor avea nici o cale deschisă pentru greșelile ce s'ar putea comite din această cauză, cu ocaziunea exproprierii, afară de cazuri de forță majoră adevărită.

Primăriile comunale vor fi datoare a soma proprietarii în scris, în timp de 15 zile dela promulgarea acestei legi, să facă declarație. Somarea se va face la sediul administrației moșiei, păstrând dovada despre aceasta.

Prin sediul administrației moșiei se înțelege locul de unde se conduce în mod efectiv economia, moșiei.

ART. 97. — Judecătorul de ocol va trimite câte un exemplar legalizat depe declarațiunile proprietarilor legalizate, unul Casei centrale a împroprietării și altul consilierului agricol județan respectiv.

Exemplarul din declarațiunile proprietarului destinat Casei centrale a împroprietării se va trimite comitetului agrar, secțiunea Cluj, care la caz de trebuință se va trimite Casei centrale.

ART. 98. — Comisiunile de ocol pentru expropriere își vor începe operațiunile în cel mult 70 zile dela promulgarea legii și numai după ce, ministerul va da ordinul prevăzut la art. 90, alin. 2 din regulament.

Ele își fac lucrările lor în baza informațiunilor directe, declarațiunii dela art. 89, precum și pe baza încunoștințării ce vor avea pe orice cale despre existența vreunei moșii supusă exproprierii și pentru care proprietarul nu a făcut deosebită declarațiune.

Oricine este în drept să aducă la cunoștința comisiunii omisiunile săvârșite de cei obligați a face declarațiune conform art. 89.

ART. 99. — Ziua hotărâită pentru începerea operațiunii se va fixa de către președintele comisiunii de ocol și va fi adusă la cunoștința proprietarului prin citațiune la sediul administrației moșiei sau la domiciliul ales prin declarație, primăriei comunale și consilierului agricol.

Primăriile comunale, imediat ce vor fi fost anunțate despre începerea lucrărilor comisiunii de ocol în comună, vor aduce la cunoștința locuitorilor data fixată, fie prin afișare, fie prin orice alte mijloace obișnuite în localitate.

Consilierul agricol va comunica ziua hotărâită pentru începerea lucrărilor comisiunilor de ocol, comitetului agrar și Casei centrale a împroprietării, secția Cluj.

ART. 100. — În ziua fixată, comisiunea de ocol se transportă la fața locului și se rostește asupra întinderii proprietății supuse în total sau în parte exproprierii, asupra diferitelor categorii de pământ, asupra clădirilor și altor îmbunătățiri și asupra suprafețelor cari, în limitele articolelor dela cap. I, urmează a se lăsa proprietarului.

În acelaș timp comisiunea adună și elementele necesare pentru fixarea prețului.

La fața locului comisiunea de ocol va putea lucra numai având la îndemână planurile sau copille depe planurile existente ale moșiilor expropriabile, pe cari le vor cere dela inspectoratul general geodezic din Cluj.

În cazul când comisiunea de ocol nu va avea la îndemână planurile se va mărgini la adunarea datelor menționate mai sus, urmând ca după obținere să se transporte din nou la fața locului.

Planurile vor trebui să fie lucrate cu exactitatea recerută, ca să poată servi de bază la transcrierea în cărțile funduare.

Judecătorul va proceda mai întâi la indentificarea pe teren a planului existent prin inginerul geometru; dacă nici planul nu va putea servi de bază lucrărilor următoare, va dispune să se face un nou plan.

După aceasta va da hotărâre prejudiciară relativ la suprafața (cantitatea) terenului expropriabil; această hotărâre nu se poate ataca decât cu remediile de drept îndreptate contra hotărârilor finale, apoi va asculta părțile și experții cu privire la alegerea terenului și trasarea de defalcare, pe cari le va nota pe plan cu linii punctate.

În sfârșit va aduce hotărârea finală în care se va pronunța atât asupra suprafeței expropriabile, cât și asupra liniei de defalcare, indicând-o pe hartă astfel ca să fie executabilă atât în cărțile funduare cât și pe teren.

Când hotărârea a rămas definitivă, ea se va executa pe teren.

Dacă însă va fi atacată în timp de 15 zile cu apel la comisiunea județeană, aceasta se va pronunța atât asupra suprafeței expropriabile, cât și asupra alegerii locului, indicând pe plan linia de defalcare; această hotărâre va fi definitivă și se va executa pe teren.

Executarea pe teren se va face de către judecător prin inginer.

Comisiunea de ocol va fi obligată să adune toate datele înainte de a hotărâ și să se pronunțe în o singură hotărâre finală asupra tuturor chestiunilor cari îi aparțin.

ART. 101. — Hotărârile date cu unanimitatea membrilor comisiunii de ocol pentru expropriere, dacă nu sunt apelate de nici una din părți, rămân definitive și se execută.

Prin executarea hotărârilor rămase definitive se înțelege că pe baza acestor hotărâri se vor face defalcările de natură și transcrierile la cartea funduară.

ART. 102. — Comisiunea de ocol va pronunța hotărârea la fața locului imediat după terminarea lucrărilor; dresând proces-verbal.

Motivarea hotărârii se va da în scris la sediul comunei și se va înmâna proprietarului în modul arătat la art. 97, delegatului sătenilor, consilierului agricol și primăriei comunale, sub luare de dovadă, care se va păstra la dosar.

Primăria comună va păstra aceste hotărâri la dosarul exproprierii, care va cuprinde toate actele privitoare la moșiile expropriate din comună.

Dosarul actelor se va păstra la biroul comisiunii. (Vezi art. 48 din regulament).

Delegații sătenilor se vor alege în fața judecătorului cu ocaziunea primei descinderi ce va face în comună.

Delegații sătenilor vor primi numai rebonificarea speselor efective cari se vor hotărî de președintele comisiunii de ocol, se vor repartiza pe cei îndreptățiți și se vor încasa de primărie.

ART. 103. — În contra hotărîrilor comisiunii de ocol pentru expropriere se va putea declara apel către comisiunea județeană de expropriere atât de proprietar, de țărani, cât și de Casa centrală a împroprietăririi, prin delegatul ei din comisiune, prin consilierul agricol sau prin direcțiunea ei.

Termenul de apel este de 15 zile libere. El curge pentru toate părțile dela înmănarea hotărîrii.

Apelul se poate face numai în scris și motivat, anunțarea verbală nu se va lua în considerare.

ART. 104. — Președintele comisiunii de ocol este obligat ca în toate cazurile în cari hotărîrile nu au fost date cu unanimitate, să trimită din oficiu întreg dosarul comisiunii județene pentru revizuire.

Opiniunile separate ale membrilor comisiunii vor fi făcute în scris și se vor atașa la dosar.

ART. 105. — Președintele comisiunii de județ, primind apelurile arătate la art. 101 și hotărîrile trimise conform art. 100, fixează termenul de judecată, care nu poate fi mai scurt de 30 zile dela primirea apelului. Acest termen se afișează la ușa localului de judecată și se aduce la cunoștința părților cel puțin cu 10 zile înainte de judecată prin citațiuni:

a) Proprietarului, la sediul administrației moșiei sau la domiciliul real ales prin declarație;

b) Sătenilor, în mâna delegatului și prin afișarea la ușa primăriei comunelor în care e situată moșia expropriată;

c) Casei centrale a împroprietăririi, secția Cluj.

Înainte ambelor comisiuni de expropriere sătenii vor fi reprezentați prin 1—3 delegați sau printr'un reprezentant; iar proprietarii în persoană sau printr'un reprezentant.

ART. 106. — Hotărîrea dată de comisiunea județeană cu privire la fixarea prețului este supusă apelului, în termen de 15 zile dela înmănarea făcută părților, la Curtea de Apel, care judecă de urgență cu precădere.

ART. 107. — În ce privește procedura până la unificarea legislației, se vor aplica analog, atât înainte comisiunii de ocol și județene, cât și înainte Curții de apel, normele procedurii civile în vigoare, întrucât regulamentul de față nu dispune altfel.

CAPITOLUL VIII

Executarea exproprierii

ART. 108. — Hotărîrile definitive ale comisiunilor de expropriere vor fi executate de judecătoria de ocol prin inginerul operator delegat al direcțiunii cadastrului, conform regulamentului special care face parte integrantă din această lege.

După terminarea lucrărilor de executare pe teren, președintele comisiunii de ocol va trimite dosarul întreg

judecătoria de ocol ca autoritate de carte fundușă, recercând-o pe aceasta să intabuleze dreptul de proprietate al Statului asupra terenului expropriat, liber de orice sarcină.

Un exemplar original al planului se va trimite direcțiunii cadastrului.

Intrucât comuna va cere, i se va da și o copie a planului.

Judecătoria de ocol nu va ordona intabularea proprietății până nu i se va da dovada consemnării prețului din partea Statului.

Dacă se va ivi necesitatea unor complectări spre a putea fi intabulată hotărîrea definitivă de expropriere, judecătoria de ocol, ca autoritate de carte fundușă, va restitui dosarul comisiunii de ocol, care sau va proceda singură sau se va adresa comisiunii județene.

Hotărîrile judecătoria de ocol, ca autoritate de carte fundușă, se vor putea ataca, cu toate remediile de drept prevăzute în procedura fundușă, din partea proprietarului expropriat și din partea Casei centrale.

CAPITOLUL IX

Exploatarea pământurilor expropriate. — Plata prețului și lichidarea sarcinilor.

ART. 109. — Casa centrală a împroprietăririi, secția Cluj, va lua măsuri ca deodată cu comisiunile de expropriere să înceapă și comisiunile de împroprietărire, în scopul de a stabili cât mai de grabă numărul și lista celor îndreptățiți, rămânând ca parcelarea să fie făcută în măsura în care lucrările de expropriere vor fi terminate.

ART. 110. — Până la efectuarea împroprietăririi pământul expropriat va fi folosit prin arendare. Aрендarea pământului supus exproprierii, atât în ce privește întinderea, alegerea, cât și prețul de arendă, se hotărâște de comisiunea județeană de expropriere.

Se va da în arendă atât pământurile expropriate de fapt, cât și acele supuse exproprierii.

În epoca tranzitorie ce va decurge până la intrarea în vigoare a hotărîrilor comisiunilor de ocol sau județene, ce se vor da pe baza noii legi și vor rămâne definitive, deci executabile, se va menține actualul regim al arendărilor forțate date pe baza hotărîrilor comisiunilor județene.

Revizuirii noi nu se vor mai face.

ART. 111. — Odată cu începerea lucrărilor pentru arendare, Casa centrală a împroprietăririi poate organiza tovarășii de exploatare agricolă, cărora li se vor da în stăpânire pământul supus arendării. Membrii acestor tovarășii nu sunt răspunzători decât pentru obligațiile lor proprii.

Prin tovarășii de exploatare se înțeleg societățile organizate după dreptul civil comun.

Casa centrală a împroprietăririi va proceda la organizarea acestor feluri de tovarășii numai când pământul

țului arendat nu ar fi propriu a se da în folosința individuală, sau când sătenii vor cere organizarea lor.

ART. 112. — Plata prețului convenit proprietarului expropriat se poate face în numerar sau în titluri de rentă, amortizabilă în 50 de ani și purtătoare de dobândă de 5% pe an. Valoarea nominală este socotită la plată drept valoare reală.

Cât privește plata prețului convenit proprietarului expropriat, dreptul de alegere între numerar și rentă îl are Statul, afară de cazurile art. 9 și 14, când prețul pământului expropriat în baza acestor articole se va plăti în mod obligatoriu în numerar. Persoanele morale publice vor primi plata numai în rentă perpetuă purtătoare de dobândă de 5% pe an.

ART. 113. — Plata prețului se va face pentru fiecare proprietar după ce exproprierea și suma convenită vor fi stabilite definitiv.

Statul face plata prețului prin consemnarea numerarului sau rentei la Banca Agrară, secția Cluj, și se liberează prin faptul consemnării capitalului și intereselor.

Proprietarului expropriat i se cuvin interese 5% din ziua când a încetat a folosi pământul sau a primi arenda. Cupoanele de rentă se vor desconta conform.

Prețul convenit fiecărui proprietar îl consemnează Casa centrală a împroprietăririi, secția Cluj, după ce va fi primit hotărârea definitivă a comisiei județene.

Casa centrală a împroprietăririi va aziza Banca Agrară, proprietarul și judecătoria de ocol ca autoritate de carte funduară.

Judecătoria de ocol ca autoritate de carte funduară va fixa termen scurt pentru seriarea creanțelor și sarcinilor cari grevează imobilul expropriat.

Termenul fixat se va aduce la cunoștința administrației financiare, care va anunța prin reprezentantul ei impozitele, competențele, taxele și alte pretențiuni restante ale Statului.

Seriarea se va face după normele legilor în vigoare.

Banca Agrară va plăti numai după ce va primi avizul judecătorilor de ocol ca autoritate de carte funduară că seriarea a rămas definitivă.

Creditorii ipotecari vor fi achitați în rentă.

Seriarea creanțelor cetățenilor străini se va face după dispozițiunile tratatului de pace.

ART. 114. — Drepturile de orice natură ale terțelor persoane asupra pământului expropriat trec în urma expropriării din ziua consemnării asupra prețului consemnat.

Judecătoria de ocol ca autoritate de carte funduară va ordona din oficiu radierea creanțelor, sarcinilor, precum și oricăror altor drepturi înființate asupra imobilului expropriat.

Nici o urmărire, poprire sau sechestrul nu se va putea înființa asupra prețului în mâinile Statului, iar cele înființate rămân de drept desființate.

Suma consemnată la Banca Agrară însă va putea servi îndestularea creditorilor și oricăror terțe persoane în baza unui titlu executoriu dat de o instanță judecătorească, fără a se prejudeca drepturile câștigate în cartea funduară.

rească, fără a se prejudeca drepturile câștigate în cartea funduară.

ART. 115. — Proprietarul este îndatorat să-și ridice singur sau prin procurator special prețul; la ridicarea prețului se va cere dovada identității și autorizațiunii personale prin act public.

Procura specială dată în fața notarului public va fi dovadă suficientă pentru autorizațiune.

Atât proprietarul cât și procuratorul sunt obligați a-și dovedi identitatea.

ART. 116. — Arenda plătită anticipat se seriază nemijlocit după creanțele intabulate.

ART. 117. — Sarcinile patronale ale moșiilor expropriate trec asupra Statului, proporțional cu partea expropriată.

Evaluarea sarcinilor patronale se va face după normele stabilite în art. 50—54, avându-se bine înțeles în vedere prețurile produselor din 1913.

Echivalentul ce urmează să fie scăzut din prețul expropriării în favoarea Statului se va socoti înmulțind valoarea sarcinei anuale cu 15.

PARTEA II.

Improprietărirea

CAPITOLUL X

Ordinea de preferință la împroprietărire

ART. 118. — Pământul expropriat pe temelul legii se parcelează spre a se vinde în loturi cultivatorilor de pământ în condițiunile și modul arătat în lege.

În aceeaș comună împărțirea pământului se va începe numai după terminarea expropriării.

Înainte de împărțire se va reține pământul necesar pentru satisfacerea trebuințelor indicate la art. 107 din lege.

ART. 119. — Ordinea de preferință stabilită prin art. 92 al legii se referă numai la țărani muncitori de pământ.

Improprietărirea se face în conformitate cu alin. 2, punctul 11, art. 92 din lege, și după următoarea ordine:

În categoria I. intră:

a) Servitorii și muncitorii agricoli capi de familie din partea locului, cari în ultimii doi ani înaintea mobilizării lor și în timpul expropriării au lucrat pe moșia expropriată și în război au devenit invalizi, dar sunt capabili de a lucra pământul (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 1);

b) Capii de familie din comună, cari în război au devenit invalizi, dar sunt capabili de a lucra pământul (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 3).

c) Voluntarii din comună, cari au făcut parte din armata română, altă armată aliată sau cari au format grupuri de voluntari independenți (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 11);

d) Descendenții minori ai celor căzuți în război, socotindu-se pentru toți împreună un singur lot;

e) Văduvele celor căzuți în război, fără copii, dându-se a patra parte dintr'un lot.

Văduvele celor căzuți în război cu copii vor beneficia de uzufructul unei părți din lotul atribuit copiilor (art. 92 din lege, tabloul celor îndreptățiți, punctul 1 și 3).

In categoria II. intră:

a) Servitorii și muncitorii agricoli capi de familie din partea locului, cari în ultimii doi ani dinaintea mobilizării lor și în timpul exproprierii au lucrat pe moșia expropriată și cari au luat parte în război fără a fi devenit invalizi (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 2);

b) Capii de familie din comună, cari au luat parte în război fără a fi devenit invalizi (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 4).

In categoria III. intră:

Bărbații neînsurați din comună, cari în război au devenit invalizi, dar sunt capabili de a lucra pământul (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 5).

Invalizii și voluntarii de război se vor considera numai aceia cari vor poseda o legitimație din partea organelor militare în drept.

In categoria IV. intră:

Bărbații neînsurați din comună, cari au luat parte la război fără a fi devenit invalizi (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 6).

In categoria V. intră:

Mobilizații din comună prin ordinul consiliului dirigent, întrucât nu intră în nici una din categoriile precedente.

In categoria VI. intră:

Capii de familie majori din comună, cari nu au luat parte la război (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 9).

In categoria VII. intră:

Bărbații neînsurați, majori, din comună, cari nu au făcut serviciul militar în decursul războiului (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 10).

In categoria VIII. intră:

a) Emigrații cari s'au reîntors;

b) Descendenții minori ai emigraților reîntorși și morți dacă nu au alți susținători (art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 8).

In categoria IX. intră:

Cererile pentru complectarea sau crearea sarcinilor parohiale, până la maximum de 32 jugăre, seziunilor cantonale până la maximum de 6 jugăre și terenul necesar școlilor pentru dotarea învățătorilor până la maximum 16 jugăre (art. 6, punctul 4 și art. 92 din lege și tabloul celor îndreptățiți, punctul 12).

ART. 120. — Terenurile expropriate se vor distribui între locuitorii tuturor comunelor cari după situația lor geografică sunt avizate la acele terenuri, în hotarul oricărei comune ar fi situată moșia.

Vor avea precădere comunele a căror locuitori au muncit sau a căror vite au pășunat pe moșia expropriată, chiar când acea comună ar face parte din județul limitrof. Pentru o mai bună cultivare a hotarelor comunale și pentru îndestularea celor îndreptățiți, se va putea face și schimbul între comune.

Schimbul între comune prevăzut la acest articol nu se va putea face decât cu autorizarea comiteului agrar.

ART. 121. — Când pământul expropriat nu ar ajunge tuturor celor îndreptățiți după art. 117, se vor satisface în ordinea stabilită.

Nu se va putea trece dela o categorie la alta până când categoria precedentă nu a fost deplin satisfăcută în măsura lotului fixat în acea comună.

În localitățile unde pământul cultivabil nu ar ajunge pentru împrumietărea tuturor sătenilor îndreptățiți cu loturi până la 7 jugăre cadastrale, precum și acolo unde mijlocul principal de existență al locuitorilor nu este agricultura, comisiunile județene pentru împrumietărire vor putea face loturi mai mici de 7 jugăre cadastrale, în nici un caz loturile constituite pe pământ de cultură nu vor fi mai mici de un jugăr.

Pentru terenuri cu destinație specială se poate scobori și sub această limită.

La fixarea lotului se va ține seamă de pământul pe care cel îndreptățit îl posedă.

ART. 122. — În aceeași categorie vor fi preferați la împrumietărire, în ordinea următoare:

a) Oamenii în vârstă;

b) Cei cu familie numeroasă;

c) Cei cu gospodării întemeiate.

În caz de paritate de condițiuni între îndreptățiți din aceeași categorie, se va proceda prin tragere la sorți.

ART. 123. — Îndreptățiții din categoriile cari nu vor putea fi satisfăcute după normele arătate mai sus, vor putea primi pământ în regiunile de colonizare.

ART. 124. — Nu vor fi împrumietăriți și nici nu vor beneficia de arezi prealabile:

a) Cei cari au comis acte de trădare împotriva Statului român, constatate de forurile judecătorești;

b) Cei cari nu au urmat ordinul de chemare la mobilizare sau au dezertat din armata română;

c) Alineații, cu excepția foștilor mobilizați;

d) Cei cari din orice cauză stau sub curatelă sau tutelă prelungită.

CAPITOLUL XI.

Parcelarea pământului expropriat

ART. 125. — Loturile vor fi: de completare, loturi întregi și loturi de colonizare.

Lotul întreg de împrumietărire nu va putea întrece 7 jugăre, cel de completare se va face până la 7 jugăre sau până la limita fixată în regiune, potrivit dispozițiilor art. 119 din regulament.

Loturile de colonizare vor fi până la 16 jugăre.

ART. 126. — Dacă după îndestularea celor îndreptățiți și după satisfacerea cererilor pentru completarea sau crearea sesiunilor parohiale, cantonale și școlare, mai rămâne pământ disponibil, se vor putea înființa:

a) Economii model pe lângă școlile primare și normale până la o întindere de maximum 5 jugăre;

b) Economii pentru posturile și secțiile de jandarmi în aceleași limite;

c) Noui proprietari mijlocii până la maximum 50 jugăre, preferându-se la vânzarea acestora cel cu pregătiri speciale sau cunoștințe practice probate, cu obligațiunea de a le conduce personal.

Înființarea economiilor dela literile a, b și c se va hotărî de comitetul agrar, căruia i se vor adresa cererile direct.

ART. 127. — Tot din pământul disponibil se va distribui până la un sfert jugăr loc de casă și o jumătate jugăr pământ de cultură pentru micii funcționari, muncitorii mărginași din orașe și muncitorii din centrele miniere industriale și balneare.

Terenul destinat de a fi astfel împărțit se va alege de către comisiunea județeană de împroprietărire, care este obligată a lua avizul primăriei comunale.

Lotul tip pentru un loc de casă se va fixa în fiecare comună separat, ținându-se seamă de întinderea normală a locurilor de casă (curți și grădini) obișnuite în comună.

ART. 128. — Fânețele expropriate la munte, la deal și la șes se vor vinde numai în proprietate individuală, până la trei jugăre.

CAPITOLUL XII.

Organele de aplicare și procedura împroprietăririi

ART. 129. Împroprietărirea se face prin:

1. Comitetul local;
2. Comisia de ocol pentru împroprietărire;
3. Comisia județeană pentru împroprietărire.

ART. 130. — Comitetul local se compune din:

Primar ca președinte: secretarul comunei, toți preoții, parohii, învățătorii diriginți (directorii școlilor primare) și 2—3 săteni delegați, după mărimea comunei, ținându-se seamă de naționalitățile ce locuiesc în comună.

Comitetul local se va constitui și în comunele pe al căror teritoriu nu se găsesc moșii expropriabile.

Delegații sătenilor vor fi aleși numai dintre sătenii cari au mai puțin de 7 jugăre pământ și au fost mobilizați.

Alegerea se va face după convocarea primăriei.

ART. 131. — Comitetul local va întocmi în fiecare comună un tablou (listă), numit tabloul de împroprietărire, care va cuprinde pe sătenii localnici cu drept de a fi împroprietăriți, așezându-i în ordinea stabilită la art. 117, 119 și 120 din regulament.

Comitetul local își va începe activitatea după stabilirea instrucțiunilor ce se vor da de către comitetul agrar.

ART. 132. — Inscrierea în tabloul de împroprietărire se va face de secretarul comunal din oficiu și pe baza cererilor individuale scrise sau verbale.

Cererile se verifică amănunțit de comitet, în plenum său în comună.

Pentru trecerea în tablou a sătenilor, comitetul local se va călăuzi în ce privește situația militară de orice mijloc doveditor ca: certificatul de demobilizare, ordine de chemare sau de clasare, certificate speciale liberate de cercurile de recrutare, certificate de eliberare din lagărele de prizonieri și orice alte acte emenate dela autoritățile publice.

Invalizii și voluntarii nu vor putea fi trecuți în tablou decât în baza legitimației eliberate din partea organelor militare în drept.

Pentru văduvele sau familiile celor căzuți în război se va lua în considerare extractul de moarte, cuprinzând indicarea că a murit în război sau orice alte acte oficiale.

Pentru emigranți se va lua de bază certificatul primăriei locale, vizat de primpretorul plășii.

Mobilizații cari s'au reîntors, prizonierii sau dispăruții vor fi trecuți pe tablou din oficiu, chiar în cazul când nu s'a cerut acest lucru de familiile lor, întrucât moartea lor nu este cunoscută autorităților.

Tabloul de împroprietărire a celor ce au drept la pământ se completează de comitetul local, cu arătarea întinderii de pământ ce stăpânește fiecare sătean, luându-se de bază starea de fapt și după posibilitate cărțile funduare și foile cadastrale cu arătarea vitelor de muncă și a inventarului mort ce are fiecare.

Tabloul astfel întocmit, semnat de toți membrii comitetului local, se va forma cu toate cererile de înscriere și cu orice alte acte legate de el, păstrându-se în arhiva comunei.

ART. 133. — Căpîi de pe tablou, certificate de președintele comitetului, vor sta afișate timp de 15 zile la ușa primăriei din comună, aducându-se în acel timp la cunoștința locuitorilor, potrivit obiceiurilor locale, prin baterea tobei sau oricari alte mijloace.

Data afișării căpîilor de pe tabloul de împroprietărire se va nota pe originalul rămas la dosar, semnându-se de primar și secretar; data afișării se va certifica și pe copia trimisă comisiei de ocol pentru împroprietărire.

ART. 134. — Copia tabloului de împroprietărire, certificată de primar pentru conformitate cu originalul și pentru constatarea datei de afișare, împreună cu toate contestațiile primite dela săteni, se vor înalta de către primăria comisiei de ocol pentru împroprietărire, imediat după expirarea termenului de publicare.

Dacă tabloul de împroprietărire este întocmit în mod necorect, sau dacă formalitățile publicării nu sunt respectate, atât secretarul cât și primarul vor fi pedepsiți cu amendă până la 5.000 lei, care se va pronunța

de judecătoria de ocol și la necesitate se va putea repeta, neprejudicându-se procedurii disciplinare și penale.

ART. 135. Comisiunea de ocol pentru împroprietărire, una de fiecare circumscripțiune de judecătoria de ocol, se compune din:

a) Judecătorul;

b) Agronomul regional;

c) Delegatul Casei centrale a împroprietăririi, identici cu aceiași membrii ai comisiunii de ocol pentru expropriere.

Secretarul și biroul comisiunii de ocol pentru expropriere vor servi și comisiunii de ocol pentru împroprietărire.

ART. 136. — Comisia de ocol va judeca listele întocmite de comitetul local.

Îndată după ce a primit tablourile de împroprietărire, judecătorul președinte al comisiei de ocol va ieși în fiecare comună, fixând ziua dinainte, care se va aduce la cunoștința sătenilor prin autoritățile locale, obligate a face dovadă despre aceasta.

El va dresa proces-verbal deosebit despre situația fiecărui sătean trecut în tabloul de împroprietărire, atât în ce privește titlul de drept al îndreptățirii, precum și averea ce o posedă.

La stabilirea averii se va folosi de datele cărților funduare, ale cadastrului și de starea de fapt constatată prin ascultarea oamenilor de încredere (preot, primar, învățător, etc.).

Procesul-verbal va fi semnat de judecător, interesatul și oamenii de încredere.

Tot asemenea va proceda și pentru contestațiile făcute în scris în termenul prevăzut la art. 130 din regulament sau verbal în fața lui, ștergând din listă pe cei trecuți fără drept sau trecând în listă pe cei omiși.

ART. 137. — Pe baza datelor adunate de judecător la fața locului, comisia de ocol pentru împroprietărire în plenul său pronunță hotărârea cu majoritate de voturi.

Hotărârea cuprinzând (lista) tabloul îndreptățiților cu arătarea pământului ce posedă, se dă în scris.

Copie certificată depe hotărâre se va trimite primăriei comunei pentru a fi afișată 15 zile. Certificarea afișării se va face, după normele stabilite la art. 131, pe copia primită de la comisiunea de ocol, care va rămâne la dosarul comitetului local, iar comisiunii de ocol i se va trimite un proces-verbal prin care se va constata data și durata afișării.

ART. 138. — Contestațiile îndreptate contra hotărârilor comisiunilor de ocol se vor face sub formă de apel către comisiunea județeană pentru împroprietărire, înaintându-se în scris, în termen de 15 zile socotite de la expirarea termenului de afișare, la comisiunea de ocol.

Comisiunea de ocol după expirarea termenului de apel va înainta comisiunii județene întreg dosarul împroprietăririi din comună, împreună cu contestațiile, dacă s'au făcut.

ART. 139. — Se vor institui în fiecare județ una sau, în caz de trebuință, la propunerea comitetului agrar,

mai multe comisiuni județene de împroprietărire, compuse din:

a) Judecătorul președinte sau al doilea judecător din comisiunea județeană de expropriere;

b) Delegatul Casei centrale a împroprietăririi din comisiunea județeană de expropriere;

c) Consilierul agricol;

d) Un inginer geodetic.

Inginerii geodetici vor fi chemați ca experți și numai la trebuință, fără drept de vot.

Președintele comisiunii va fi judecătorul.

Fiecare comisiune va avea un secretar delegat de președintele tribunalului dintre notarii și practicanții de sub conducerea sa sau din personalul grefei, dintre cei cari au examen de carte funduară.

Toate celelalte dispozițiuni din regulament, privitoare la comisiunile județene de expropriere, se vor aplica analog și comisiunilor județene de împroprietărire.

ART. 140. — Comisiunea județeană de împroprietărire fixează termenul de judecată a listelor și contestațiilor la reședința sa.

Termenul fixat se va aduce la cunoștința sătenilor în modul arătat la art. 134 din regulament, cu cel puțin 15 zile înainte.

Comisiunea județeană de împroprietărire are următoarele atribuțiuni:

a) Fixează în mod definitiv tabloul celor îndreptățiți;

b) Fixează în mod definitiv mărimea lotului, tip pentru fiecare comună;

c) Dacă este cazul, procedează la tragerea la sorți (Art. 120).

ART. 141. — Comisiunile județene de expropriere judecă pe baza actelor primite de la comisiunile de ocol, putând, la caz de trebuință, ordona noul cercetări pentru completare.

Ședințele comisiei sunt publice.

Hotărârile comisiei se pronunță în plen, cu majoritate de voturi și se vor da în scris într'un original și patru copii, din cari originalul se va păstra în arhiva comisiunii județene.

Întreg dosarul împreună cu copile certificate se vor trimite comisiunii de ocol pentru împroprietărire.

Comisiunea de ocol va trimite câte o copie primăriei comunale pentru afișare și păstrare în arhiva consilierului agricol și Casei centrale a împroprietăririi, secția Cluj, păstrând dovada de trimitere.

CAPITOLUL XIII.

Aplicarea împroprietăririi.

ART. 142. — Înainte de a se împărți pământul celor îndreptățiți, Statul va rezerva suprafețele necesare pentru împlinirea intereselor generale obștești. (Vezi art. 1, lit. c).

Cererile de acest fel vor fi înaintate comitetului agrar, secția Cluj, care le va cerceta și în caz de în-

cuviințare va dispune rezervarea terenului destinat prin comisia de ocol pentru împroprietărire.

ART. 143. — După ce s'au rezervat de Stat terenurile prevăzute la art. 140, comisiunea de ocol pentru împroprietărire va stabili porțiunea de pământ ce urmează a se rezerva pentru completarea sau înființarea de pășuni comunale, precum și suprafețele necesare pentru mărirea vetrei satelor. (Locuri de cămin, grădini).

ART. 144. — Judecătorul președinte al comisiunii de ocol pentru împroprietărire, având la îndemână dosarul cu hotărîrea de expropriere definitivă și executată la cartea funduară și pe teren, și lista celor îndreptățiți rămasă definitivă, ținând socoteală de dispozițiunile art. 140 și 141, ascultând părerea inginerului operator și dorințele celor interesați, va convoca comisiunea de ocol pentru împroprietărire.

Comisia de ocol pentru împroprietărire, în baza raportului judecătorului și a schiței întocmite de inginerul operator, va da hotărîrea în care se va stabili mărirea lotului tip și se vor cuprinde îndrumările pentru așezarea pe teren a loturilor noi, drumuri, adăptori, etc.

Hotărîrea comisiunii de ocol se va afișa la primăria comunei timp de 15 zile, în care timp va putea fi atacată cu apel, la comisiunea județeană pentru împroprietărire, de către Stat prin Casa centrală a împroprietăririi, secția Cluj, sau de cei interesați.

Casa centrală a împroprietăririi, secția Cluj, i se va trimite hotărîrea în scris, păstrându-se dovada, iar față de dânsa termenul de apel va curge din ziua primirii.

ART. 145. — Comisiunea de ocol pentru împroprietărire va judeca în ultima instanță apelurile făcute în baza articolului precedent după normele prevăzute la art. 139 și va retrimite dosarul comisiunii de ocol pentru împroprietărire.

ART. 146. — Comisiunea de ocol pentru împroprietărire după aceasta va proceda la facerea planului de parcelare prin inginerii operatori, după normele cuprinse în instrucțiunile speciale.

Planul de parcelare se va depune spre vedere publică timp de 15 zile la primăria comunei în al cărui hotar este partea cea mai mare a pământului parcelat, afișându-se avizul despre aceasta la toate comunele interesate.

Judecătorul președinte al comisiunii de ocol pentru împroprietărire, împreună cu inginerul operator, va executa planul pe teren și va face la fața locului distribuția loturilor și punerea în stăpânire a celor îndreptățiți.

Distribuția loturilor se va face în ordinea înscrierii în tabloul de împroprietărire și în ordinea numerelor topografice, începând cu cel mai mic.

ART. 147. — Lucrările tehnice de împroprietărire se vor face de către geometrii întreprinzători și inginerii Statului, iar controlul și recepționarea lor se va

face exclusiv numai de către inginerii Statului conform normelor existente.

Clauza de verificare pusă pe lucrările tehnice va fi semnată de președintele comisiunii de ocol și inginerul verificator.

ART. 148. — Când se vor folosi hărțile existente, toate măsurile de detaliu și lucrările de parcelare se vor face cu o exactitate cel puțin egală cu cea a hărților folosite.

Geometrul întreprinzător care vrea să ia parte la lucrările reformei agrare, este dator să-și înainteze cererea către inspectoratul geodetic din Cluj, la care va alătura autorizațiunea în baza căreia are dreptul de executare a măsurilor de comasație, precum și conspectul personalului său auxiliar.

La executarea lucrărilor geometrul va trebui să respecte instrucțiunile prezente, chiar în cazul când toți cei interesați s'ar învoi la abateri.

Lucrările se vor controla în tot timpul executării de către organele inspectoratului general.

Angajarea geometrilor se va face prin organele sale.

ART. 149. — La fixarea marginelor de păduri vor fi hotărîtoare datele și hărțile oficiilor silvice.

ART. 150. — Dacă geometrul refuză încredințarea sau primind încredințarea, inginerii verificatori constată că nu produc lucrări acceptabile și prin aceasta împiedică cursul normal al lucrărilor de împroprietărire, comisiunea de ocol îl admonestează.

Dacă revizia din partea inginerilor verificatori constată din nou lucrări neacceptabile, comisia de ocol va avea dreptul de a-l exclude dela toate lucrările atât pe el, cât și pe lucrătorii lui dovediți culpabili.

Contra hotărîrii comisiunii de ocol geometrul are dreptul de recurs la comisiunea județeană în termen de 15 zile dela data hotărîrii.

ART. 151. — Pentru geometrii și ajutoarele sale se cere calificația prevăzută în ordonanțele în vigoare relative la comasări.

În executarea lucrărilor geometrii autorizați vor fi considerați ca experți stabili justițieri.

ART. 152. — Pentru lucrările de împroprietărire comisiunea de ocol va trimite geometrul întreprinzător la fața focului, punându-i la dispoziție lucrările referitoare la expropriere, o copie depe hotărîre cuprinzând tabloul definitiv de împroprietărire, lotul tip și datele corespunzătoare de cari va avea nevoie.

ART. 153. — La trimiterea pe teren a geometrului întreprinzător în vederea lucrărilor de împroprietărire, comisiunea de ocol va da îndrumările și datele necesare cu privire la drumuri, izvoare, adăptoare, cimitire, cărămidărie, terenuri neproductive, etc.

ART. 154. — Dacă datele măsurătorilor noi și datele foilor și schițelor funduare cu privire la întinderea și forma imobilului diferă, se vor lua de bune datele măsurătorilor noi, pe baza cărora se vor face ulterior rectificările în foile și schițele funduare.

ART. 155. — Toți geometrii întreprinzători și ajutoarele lor vor avea câte un calet numerotat, în care inginerul verificator al Statului va nota:

a) Toate îndrumările sau observațiile făcute în decursul controlului;

b) Data terminării lucrării începute.

Fiecare membru al comisiunilor pentru reforma agrară va avea dreptul de a lua cunoștință de acest jurnal de control.

Fiecare geometru întreprinzător și ajutor are obligațiunea de a îngriji și a prezenta acest jurnal la cererea celor în drept.

ART. 156. — La măsurătoarea teritoriului, geometrul este dator să procedeze în conformitate cu regulamentele măsurătorilor regnicolare și a observa următoarele reguli:

a) Dacă pe teritoriul de măsurat există deja un număr îndestulător de punct de triangulație, atunci măsurătoarea se va executa în baza acestor puncte;

b) În lipsa acestor puncte de triangulație, geometrul va cere inspectoratului general geodezic din Cluj dezvoltarea triangulației de detaliu. În caz de lipsă de mijloace, inspectoratul general va putea autoriza pe geometrul întreprinzător să facă această lucrare;

c) La măsurătoarea bazei se va putea folosi numai panglica de oțel verificată;

d) Odată cu fixarea punctelor principale de triangulație se va pregăti la fața locului și o schiță de aceste puncte pe o scară mai mică;

e) Dacă teritoriul de măsurat încapă pe o secțiune 1/2880 (1—40), adică pe o secțiune de 25 țoli lățime egală cu 500 jugăre cadastrale sau 600 stânjani pătrați, atunci atât punctele principale, precum și alte puncte după stabilirea aceloră, se vor fixa direct pe o secțiune;

f) Dacă teritoriul de măsurat nu încapă pe o secțiune de 1/2880, atunci atât punctele principale, cât și alte puncte se vor fixa pe o secțiune separată, așa numită secțiune fundamentală de triangulație;

g) Scara secțiunii fundamentale de triangulație poate fi: 1/5760 (1—80)^a, sau în cazul cel mai extrem 1/11520 (1—1600)^a, iar cadrul secțiunii (liniile ce formează secțiunile) să fie foarte fine trase cu creionul și împărțite în țoli;

h) Coordonatele punctelor determinate pe secțiunea fundamentală de triangulație referitoare la secțiuni se vor calcula pe cale matematică pe secțiunea încă nedeslipită pe planșeta și însemnată cu cerneală roșie;

i) Coordonatele obținute pe această cale se transpune deodată cu formarea secțiunii și numai după aceasta se poate urma triangularea grafică detaliată a secțiunii;

j) La operațiunea aceasta se determină atâtea puncte câte vor fi necesare la măsurarea detaliată a întregii secțiuni;

k) Intrucât pe teritoriul de împărțit s'ar afla și construcțiuni artificiale, ca de exemplu: cale ferată, drum de țară, canal, etc., atunci se va lua în considerare și

datele referitoare la hotarele aflătoare pe planurile respective de expropriere ale acestor obiecte;

l) Pentru stabilirea suprafeței terenurilor neproductive aflate pe teritoriul ce cade sub împărțire, ca de exemplu: surpături de apă, stânci, hațuri, etc., se vor face toate măsurătorile necesare;

m) O deosebită grijă se va pune la determinarea precisă a punctelor de recordare a secțiunilor cari se vor obține pentru fiecare secțiune vecină, în parte prin măsurarea separată a punctelor comune așezate în apropierea marginilor de secțiune, precum și asupra determinării movilelor sau altor semne ale confiniilor comunale.

Pe teritoriul nemăsurat se va determina și obiectele cu caracter stabil ce se pot afla, ca exemplu: cruci, hornuri de fabrici, stâlpi de oprit ai C. F. km, pomi sau arbori înalți izolați, etc.;

n) Două secțiuni vecine de o extensiune mai mică se vor lua într'o secție pe o foaie; translocarea între secțiuni se va executa cu țoli întregi și totdeauna se vor semna în mod corespunzător;

o) Proprietățile aparținând unuia sau mai multor proprietari din comuna ce se măsoară, împreună cu teritoriul comunei, dacă au hotar comun cu comuna ridicată:

p) În cazul de măsurare nouă din teritoriul împărțitor, vor fi beneficiați și locuitorii din comunele vecine îndreptățiți la împroprietărire, atunci capetele drumurilor de hotar ale comunelor în chestiune cari ating proprietatea parcelată se vor măsura cu precizie pe o lungime de circa 40 stânjani natural și atunci când nu se întâlnesc într'un punct, ci numai prin intermediul unui alt drum transversal care ar merge dealungul hotarului.

ART. 157. — Scara măsurilor este 1/2880.

Unitatea lungimii de măsurare este stânjenul egal cu 1. 89.648.383 m.

Unitatea fundamentală a teritoriului este stânjenul pătrat egal cu 3. 59.665,095 mp. și jugărul cadastral 1.600 mp.

ART. 158. — Când comisia de ocol a hotărât folosirea hărților existente pentru lucrările de parcelare, atunci geometrul întreprinzător însărcinat cu aceste lucrări va fi obligat să reambuleze în conformitate cu starea prezentă.

ART. 159. — După terminarea măsurătorii sau reambulării, geometrul întreprinzător, pe baza copiilor autentice a cărților funduare puse la dispoziția sa, identifică și prevede hărțile cu toate înscrierile făcute și restante.

Hărțile nu se vor colora.

Numerotarea hărților, se face începând cu No. 1, plecând dela secțiunea de vest a straturilor nordic, continuând apoi cu numerotarea spre est și în urmă tot în aceeaș ordine și cu celelalte straturi.

Dacă geometrul întreprinzător a terminat măsurătoarea status quo-ului, va cere dela inspectoratul general geodetic din Cluj trimiterea inginerului verificator de Stat.

Inginerul verificator al Statului va fi obligat să controleze pe teren amănunțit lucrările de măsurătoare terminate, iar după întregirea și rectificarea erorilor prevede cu clauzula următoare: „S'a controlat și găsit bună, N. N., inginer verificator al Statului”.

ART. 160. — După ce lucrarea de măsurătoare a fost verificată și găsită bună, geometrul întreprinzător va calcula suprafața teritoriului, va pregăti registrul de parcele și în caz de nevoie va face copil și va pregăti schișa generală de parcelare, obligat fiind să observe la aceste lucrări următoarele reguli:

a) Calcularea suprafeței teritoriului se va executa în tot cazul după modelul de instrucțiuni a măsurătorilor regnicolare.

Dacă se află la dispoziție un tablou autentic cu suprafețele teritoriilor, atunci calcularea cea nouă a teritoriului va servi numai pentru control;

b) Calcularea suprafeței teritoriului singuratecelor parcele este urmată de împărțirea dilatațiunii hârtiei și a diferenței de manipulare admisibilă în proporțiune cu suprafața teritoriului;

c) Datele teritoriale le trece geometrul în registrul parcelelor măsurate, pregătit după modul admis la comasări.

ART. 161. — Registrul parcelelor se va redacta pe comune, proprietar și proprietate în broșuri separate.

Excepțiune se va face numai în cazurile următoare:

a) Dacă se împărțesc proprietățile izolate ale aceluiaș proprietar, situate pe hotarul uneea și aceleeaș comune, se vor redacta împreună pe proprietate și la fine recapitulându-se se vor cuprinde într'o broșură;

b) Dacă se împărțesc proprietățile unuia și aceluiaș proprietar, cari sunt între sine mărginașe și situate pe hotarele comunale învecinate, se va redacta registrul parcelelor pe comune, și la fine recapitulându-se se cuprinde într'o broșură;

c) Dacă se împărțesc proprietățile teritoriale neizolate ale mai multor proprietari, situate pe hotarul uneea și aceleeaș comune, atunci registrul parcelator se va redacta și cuprinde într'o broșură, fiind totalizat după proprietate, iar la fine recapitulat;

d) Dacă se împart proprietățile vecine între sine ale mai multor proprietari, situate pe hotarul comunelor învecinate, se va proceda ca la punctul c.

ART. 162. — După încheierea regulată a operațiunilor prealabile, anume după terminarea hărților de măsurătoare, după încheierea calculațiunilor de control a suprafețelor și a registrului de parcele, urmează controlarea acelor cazuri cari nu pretind intervenții la fața locului. Geometrul întreprinzător este dator să trimită lucrările la inspectoratul geodetic respectiv, pentru obținerea controlului de biuro.

ART. 163. — După ce controlul se va fi făcut din punct vedere tehnic, lucrările nu se vor trimite dacă întreprinzătorul geometric dispune de un biuro în apropierea imobilului expropriabil, și dacă, conform raportului inginerului verificator de Stat, inspectoratul

general va lua dispozițiuni pentru trimiterea inginerului examinator și de control. Controlul de biuro se va face în mod intensiv în baza regulilor existente asupra tuturor întrebărilor cari nu pretind cercetări la fața locului.

Dacă inginerul Statului examinator constată că calculațiunile de control și acelea ale suprafețelor sunt fără greșală, sau dacă după îndreptarea erorilor le găsește acceptabile, le va prevedea cu clauza următoare:

„S'a controlat și după corectura erorilor, lucrarea s'a găsit bună. Data. N. N., ing. verificator”.

Lucrările însoțite de datele ajutoare se vor trimite geometrului întreprinzător, iar inginerul Statului va comunica rezultatul examinării comisunii de ocol și inspectoratului geodetic respectiv.

Dacă calcularea teritoriului în general nu s'a acceptat, lucrările se trimit întreprinzătorului geometru pentru prelucrare. Întreprinzătorul geometru este dator să execute prelucrarea fără întârziere, în conformitate cu îndrumările cuprinse în op'nia expertului și să trimită lucrarea din nou pentru control.

ART. 164. — Loturile cele noi se vor împărți, după posibilitate, între hotare naturale și li se vor da o formă regulată, potrivit cerințelor economice, astfel ca proprietarul să poată ajunge la lotul cel nou pe un drum de acces lesnicios, care va fi proprietate publică.

ART. 165. — Teritoriile declarate de absolut neproductive nu se vor împărți în competența nimănu, și întrucât acestea nu sunt acomodate de a fi împărțite comunei, trec în proprietatea acelora între a căror proprietăți se află. Linii despărțitoare peste aceste teritorii se vor defini și însemna.

Teritoriile destinate pentru folosința publică cari s'au format din bunul expropriat, aparțin averii comunale și se vor scădea proporțional din loturile noi.

ART. 166. — În conformitate cu decisiul de verificare, geometrul întreprinzător va fi dator să pregătească la termenul hotărât hărțile noi, registrul parcelelor noi, indexul proprietarilor și cartea proprietăților.

ART. 167. — La pregătirea planului definitiv al împărțirii pământului, geometrul întreprinzător va trebui să observe regulile următoare:

a) Se va aplica pe plan și se va face calculul suprafeței loturilor noi pe hărțile originale prevăzute cu clauza verificării;

b) La numerotarea parcelelor noi se vor urma instrucțiunile referitoare la executarea măsurilor regnicolare;

c) În registrul de parcele noi se vor nota dimensiunile de lungime și lățime, din care rezultă suprafața loturilor noi conform ordinului Nr. 30—909 M. I. și se va deschide o rubrică pentru trecerea prețului de cumpărare care să se plătească de fiecare lot;

d) Va lua și aplica planurile biuroului hidraulic și edil;

e) Îndreptățiții unor alte comune învecinate, întrucât se vor împărtași din pământul expropriat, loturile acestora se vor localiza astfel ca trecerea granițel

comunale spre comuna lor să se poată face fără nici o greutate.

ART. 168. — La numerotarea loturilor noi se vor folosi numerele topografice ale teritoriului expropriat luate din cartea funduară; subîmpărțirile se vor face conform ordonanțelor existente pentru cărțile funduare.

ART. 169. — Geometrul întreprinzător, după terminarea planului de împărțire și a lucrărilor stabilite, va înainta întreaga lucrare inspectoratului general geodetic din Cluj, spre revizuire.

Examinarea de birou a operațiunilor de împărțire trebuie să se facă amănunțit de către inspectoratele geodetice. Dacă la examinarea riguroasă a planului de împărțire s'au aflat erori mai puțin însemnate, se va pregăti o coală de erori, iar despre rezultatul examinării (controlarea) lucrărilor și expertul va opinia.

Dacă opinia expertului va stabili că lucrările să se facă din nou, atunci geometrul întreprinzător va fi obligat să le facă conform îndrumărilor primite de la inginerul-verificator de Stat. Pentru cazul când lucrările vor fi găsite bune sau cu erori neînsemnate se vor trimite spre completare, iar comisiunii de ocol se va trimite raportul său cu părerea expertului. În raportul său inginerul-verificator va indica totdeauna și durata care va fi necesară pentru executarea împărțirii în natură (brăzdării).

ART. 170. — Dacă geometrul întreprinzător va fi împiedecat în lucrările sale, prim-pretorul plășii, la cererea geometrului, va lua dispozițiile necesare, solicitând intervenția jandarmeriei. În cazul unor împotriviri de natură mai gravă sau când mersul lucrărilor va fi împiedecat cu forța, la cererea președintelui comisiunii de ocol, subprefectul va solicita intervenția forței armate.

ART. 171. — Inspectoratul general geodetic după revizuirea planului de împărțire trimite lucrările geometrului cu opinia sa, avizând comisiunea de ocol.

Geometrul întreprinzător, dacă lucrarea e acceptată ca bază de împărțire conformându-se opiniei inspectoratului general geodetic, va face eventual întregire sau rectificări și va raporta cerând fixarea zilei pentru executarea împărțirii în natură.

ART. 172. — Reclamațiile ce se vor ivi în urma împărțirii pământului, președintele comisiunii de ocol le va comunica inginerului-verificator și agronomului regional, cari își vor da opinia.

Rectificările cari vor fi opiniate de inginerul-verificator și agronom ca neapărat trebuincioase, geometrul întreprinzător le va efectua imediat, urmând ca președintele comisiunii de ocol să dea pământul, conform lucrărilor rectificate, în posesiunea individuală a sătenilor prezenți. Loturile celor absenți le va lua în posesie delegatul primăriei comunelor.

După predarea în posesiune, președintele comisiunii de ocol va raporta comisiunii, care va avea să decidă asupra reclamațiunilor încă nerezolvate.

ART. 173. — Hotarele loturilor noi le va face geometrul întreprinzător cu brazde de pluguri; unde nu

va fi posibil, cu gropi, movile și țărushi în număr corespunzător.

Fixarea hotarelor se va aplica chiar și dacă interesarii ar cere să nu se facă sau nu s'ar învolda aceasta.

ART. 174. — Dacă comisia de ocol nu va da curs reclamațiunilor, lucrările se vor autentifica conform art. 146 cu clauza următoare: „Pe baza opiniei inginerului-verificator, s'a aflat întreg operatul de bun și se autentifică. Data, N. N., Președintele comisiunii de ocol, N. N., Ing. verificator de Stat”.

ART. 175. — Despre executarea pe teren și distribuirea loturilor se va da proces-verbal, care se va păstra la dosar.

Copii certificate se vor trimite primăriei comunale, consilierului și Casei centrale a împroprietării, secția Cluj, dând dovadă de primire.

Primăria comunală va afișa afișul despre terminarea lucrărilor timp de 15 zile.

ART. 176. — Contra aplicării parcelării pe teren, cei împroprietăriți și Statul, prin Casa centrală a împroprietării secția Cluj, vor putea face apel în scris la comisia județeană pentru împroprietărire, în termen de 15 zile de la terminarea lucrărilor, constatată în procesul-verbal.

Judecarea apelurilor se va face în conformitate cu dispozițiunile art. 145.

ART. 177. — Dacă comisiunea județeană de împroprietărire va schimba lucrările comisiei de ocol, îi va trimite dosarul spre confirmare.

ART. 178. — În cazul când lucrările comisiunii de ocol pentru împroprietărire nu vor fi atacate cu apel sau după ce comisiunea județeană de împroprietărire le va fi confirmat ori schimbându-le, comisia de ocol va fi executat hotărârea comisiunii județene, judecătorul președinte al comisiunii de ocol va trimite exemplarul prim al operatului întreg direcției cadastrului; al doilea exemplar oficiului de carte funduară competent, care va transforma cărțile și hărțile funduare, potrivit cu datele din operat, Oficiul foilor funduare va face apoi:

a) Intabulări de proprietate în favorul celor împroprietăriți;

b) Va intabula eventualele drepturi de servitute;

c) Va intabula dreptul de ipotecă în favorul Statului, Casa centrală a împroprietării, despre prețul de cumpărare eventual despre restul acestui preț;

d) Va nota la toate imobilele de acest caracter dreptul de preemțiune al Statului între limitele art. 47 al treilea exemplar al operatului făcut de geometr, împreună cu harta și registrele loturilor noi făcute pentru comună, se trimite primăriei competente, care va confirma primirea în scris.

Biroul cartografic va da în conformitate cu punctele c și d de mai sus toate datele necesare pentru înțelegerea la curent a cadastrului.

Întreg dosarul de expropriere și împroprietărire împreună cu lucrările tehnice se vor păstra la oficiile de carte funduară după normele referitoare la păstrarea actelor și lucrărilor de comasare.

CAPITOLUL XIV

Colonizare.

ART. 179. — Intreaga operație a colonizării regiunilor având populație rară în înțelesul legii, e îndreptățită Casei centrale a improprietăririi, care ia măsurile necesare pentru alcătuirea de sate noi sau mărirea celor existente.

ART. 180. — Casa centrală a improprietăririi determină localitățile în cari urmează a se face colonizarea, stabilind, potrivit cu nevoile locale și cu dezvoltarea viitoare, numărul loturilor ce pot forma rezervele, vetrele de sat, porțiunile pentru sporirea vetrelor și izlazurilor comunale înființate, loturile pentru școală, diferitele așezăminte de interes public și execută lucrările necesare.

ART. 181. — Pentru a înlesni coloniștilor înființarea gospodăriilor, Casa centrală a improprietăririi organizează depozite de materiale pentru construcție, unelte și semințe, acordă credite coloniștilor, execută lucrările tehnice necesare și elaborează prin direcțiunea cadastrului și a lucrărilor tehnice planuri de construcții rurale cu devizele de materiale și cheltuieli respective, înlesnind coloniștilor executarea.

ART. 182. — Statul avansează prin Casa centrală a improprietăririi sumele necesare pentru întocmirea gospodăriilor, dela articolul precedent, urmând ca jumătate din aceste cheltuieli să fie restituite de coloniști în timp de 40 ani, prin anuități cari încep după scurgerea celor dintâi cinci ani, dela așezarea coloniștilor; cealaltă jumătate rămâne să fie suportată de Casa centrală a improprietăririi, din fondul ce i se va aloca anual din bugetul Statului.

ART. 183. — Au preferință la colonizare, în ordinea de precădere stabilită în tablourile de improprietărire, locuitorii din regiune, din județ, din alte județe și din alte provincii.

ART. 184. — Toate celelalte dispozițiuni de lege cari nu ar fi contrarii celor din acest capitol, se aplică și la colonizare.

ART. 185. — Un regulament special va stabili normele după cari urmează să se facă colonizarea.

CAPITOLUL XV

Instrăinarea loturilor.

ART. 186. — Loturile se pot vinde, dărul sau schimba numai după 5 ani dela punerea în posesiune definitivă.

Loturile de improprietărire și completare până la 7 jugăre se vor putea vinde numai întregi, înainte de achitarea prețului către Stat.

După achitarea prețului vânzarea va fi liberă.

Cumpărătorii loturilor încă neachitate sunt obligați să achite integral prețul restant datorit statului.

După aceleaș norme se admit și donațiunile, legatele și schimburile.

Nici un act de vânzare sau orice altă mutațiune de proprietate cu titlu oneros sau gratuit, sau creare de drept real asupra unui lot nu se va putea autentifica până ce părțile nu vor fi produs recepșia de achitarea integrală a prețului lotului.

Achitarea prețului restant se va dovedi cu chitanța de radiere a Casei centrale a improprietăririi, care va libera-o contra extrasului de cont a Băncii Agrare.

Intabularea dreptului de proprietate a cumpărătorului și radierea prețului restant se vor face deodată.

ART. 187. — Statul își rezervă dreptul de preemțiune asupra loturilor, care se va exercita prin Casa centrală a improprietăririi, potrivit art. 47, alin. 7—13 inclusiv.

În cazul acesta nu este admisă notificarea din partea vânzătorului, în scopul de a se evita dreptul de preemțiune.

Dreptul de preemțiune al Statului se exercită deocamdată numai față de prima transmisiune a proprietății.

Loturile pot fi cumpărate numai de cetățenii români, agricultori, cu obligațiunea de a cultiva ei singuri.

Vânzările dintre sătenii cultivatori manuali de pământ, precum și acele făcute absolvenților școalelor de agricultură de toate gradele, nu sunt supuse dreptului de preemțiune a Statului.

În aceste cazuri se va alătura cereri de infabulare a dreptului de proprietate, cerșificatul primăriei comunale vizat de prim-pretorul plășii, iar la orașe de primar, prin care se va dovedi că contractanții sunt săteni cultivatori manuali de pământ.

În ce privește dovada pentru absolvenții școalelor de agricultură, se va face prin o copie autentică depe diplomă sau certificatul școlii absolvite.

Toate celelalte dispozițiuni prevăzute în regulamentul de aplicare a reformei agrare din vechiul regat, privitoare la instrăinarea loturilor, fac parte integrantă din acest regulament.

CAPITOLUL XVI

Indivizibilitatea loturilor

ART. 188. — Toți proprietarii de pământ pot declara indivizibilă și supusă transmisiunii, după dispozițiunile cuprinse în acest capitol, o suprafață până la 50 jugăre.

Declarația va fi făcută în scris la judecătoria de ocol respectivă de către proprietar, care se va prezenta în persoană.

Ea va cuprinde numele proprietarului, domiciliul, situația și întinderea terenului ce voințește să se declare indivizibil și semnatura proprietarului.

În caz când proprietarul nu știe carte, declarația va fi semnată de redactorul sau scriitorul actului, care se va prezenta în persoană la judecătoria de ocol.

Judecătorul de ocol va primi declarația scrisă a proprietarului, va lua act de voința acestuia și va încheia proces verbal de cele constatate.

Declarația și procesul-verbal vor fi ținute în evidență într'un registru anume alcătuit la judecătoria de ocol pe numele proprietarilor.

Declarația prevăzută la acest articol se va face la judecătoria de ocol sau notarul public; declarația se va cuprinde în procesul-verbal ce se va redacta.

Terenul supus indivizibilității se va indica după numerii funduari topografici.

Judecătorul de ocol sau notarul public va trimite copie certificată a procesului-verbal oficiului de carte funduară, care va nota indivizibilitatea lotului.

Terenurile grevate nu vor putea fi supuse indivizibilității, iar cele declarate ca atare nu vor putea fi grevate decât ca corp întreg.

ART. 189. — Prin derogarea dela codul civil și cu respectarea articolului precedent, orice proprietar de pământ poate desemna prin testament pe moștenitorul sau moștenitorii beneficiari cari vor avea să despăgubească pe comoștenitori după normele legii.

Dispozițiunile acestui articol se pot aplica numai moștenitorilor sau părților de moșteniri cari nu întrec o suprafață de 50 jugăre.

Sumele cuvenite comoștenitorilor în cazul când nu au fost achitate, se vor intabula din oficiu pe pământul moștenit.

ART. 190. — În cazul când pământul moștenit a fost declarat indivizibil de mai înainte în baza art. 188 și nu s'a făcut testament, va fi abribuit prin bună învoială unuia dintre moștenitorii legali.

Atât în cazul acesta cât și în cazul când a fost desemnat prin testament în baza art. 189 moștenitorul beneficiar, care va avea să despăgubească pe comoștenitori, se va proceda la predarea moștenirii după prevederile legii XVI din anul 1894, despre procedura de moștenire, aprobarea învoielei făcută în numele minorilor și interzișilor rămâne și mai departe în competența sedrii orfanale (art. 122 și 123 din lege).

ART. 191. — În caz de neînțelegere între moștenitori, se va proceda tot după prevederile legii X. din 1894 despre procedura moștenirii.

Dacă părțile nu cad la învoială, judecătoria de moștenire va trage la sorți numele moștenitorului cărui i se va atribui pământul prin hotărâre judecătorească (deciziune de predare).

Judecătoria va hotărî și suma în bani cuvenită fiecărui comoștenitor.

Evaluarea pământului se va face după învoiala părților sau în lipsa unei învoielei în baza atestatului de prețuire dat de primăria oomunei și vizat de prim-pretorul plășii. Dacă judecătorul va avea nedumeriri, va putea ordona prețuirea prin experți, fără ca însă prin această măsură să se cauzeze cheltueli inutile și cari nu sunt în raport cu valoarea pământului.

Deciziunea de predare a moștenirii se va trimite și Casei centrale a împroprietării (art. 124 din lege).

ART. 192. — Pentru ca moștenitorul asupra căruia a rămas pământul să poată îndestula fără amânare pe co-

moștenitorii săi, va putea cere Casei oentrale a împroprietării să-i acorde un împrumut ipotecar.

Casa centrală va cerceta cererea și dacă va afla că evaluarea pământului este reală, va da împrumutul.

Aceste împrumuturi ipotecare se pot face și de Banca agrară.

ART. 193. — Dacă moștenitorul asupra căruia a rămas pământul nu va plăti la timp sumele datorite comoștenitorilor, aceștia au dreptul de a cere, după trecerea unui an dela scadență, redeschiderea procedurii de moștenire privitoare la pământul în chestiune.

În cazul acesta judecătorul de ocol va continua procedura de moștenire.

Casa centrală a împroprietării va rebonifica celui în drept valoarea construcțiilor și îmbunătățirilor funciare și partea amortizată din prețul de cumpărare.

ART. 194. — Prin derogare la regulele stabilite prin codul civil, sătenii proprietari de pământ au libertatea de a dona sau testa până la 2 jugăre, fără obligațiunea pentru donator sau legatar de a raporta chiar în numerar excedentul peste cotitatea disponibilă.

CAPITOLUL XVII

Cultivarea loturilor.

ART. 195. — Pentru asigurarea unei bune culturi a pământului miciei proprietăți, o cât mai bună întreținere a izlazurilor comunale, cum și punerea în valoare a produselor miciei proprietăți, Casa centrală a împroprietării are dreptul de a stabili și impune micilor proprietari obligațiuni privitoare la planul de cultură, la organizarea mijloacelor de tovărășii, cari să îndrumeze pe săteni spre o cultură rațională și intensivă, la desfacerea produselor lor și îmbunătățirea rasei vitelor, determinând și sancțiunile de luat.

ART. 196. — Toți împroprietăriții pe loturi aflate într'o altă comună la o distanță mai mare ca de 15 km. de comuna lor de reședință, sunt datori ca, în termen de cel mult trei ani dela luarea în stăpânire a lotului, să se mute în comuna de care depinde lotul.

Se exceptează funcționarii publici, muntanii împroprietăriți la câmp cu loturi până la 2 jugăre și lotașii cari, păstrându-și locuința, rămân totuș mai aproape de loturile lor decât dacă s'ar muta în comuna de care depinde lotul.

ART. 197. — Acei cari nu vor îndeplini obligațiunile prevăzute în articolele de mai sus, vor fi depozedați fără somațiune, după cererea Casei centrale de împroprietărire, printr'o hotărâre pronunțată de judecătorul de ocol, după ce va fi citat pe cel a cărui depozedare se cere.

Hotărârea se va da cu drept de apel la tribunal; termenul de apel este de 30 zile libere dela pronunțare, dacă este prezent și dela comunicare, dacă este lipsă.

Apelantul este dator să arate motivele apelului. Tribunalul va judeca în camera de consiliu, în termen de 15 zile maximum.

Hotărîrea tribunalului va fi definitivă, fără opoziție sau recurs.

Procedura va fi gratuită și părțile se vor cita din oficiu.

Proprietarul deposedat are dreptul la restituirea valorii pământului plătit.

ART. 198. — În toate cazurile de deposedare, loturile intră în proprietatea Casei centrale a împrumutării, care va dispune de ele conform prevederilor acestei legi.

ART. 199. — Cumpărătorii de loturi cari nu vor fi achitat patru rate semestriale din preț, vor fi deposedați de către Casa centrală a împrumutării, pe cale administrativă, în termen de trei luni dela data încunoscînțării, fără judecată și fără îndatorirea de a urmări în prealabil încasarea ratelor.

CAPITOLUL XVIII.

Plata loturilor.

ART. 200. — După ce prețul de expropriere a fost stabilit definitiv și sătenii îndreptățiți au intrat în posesiune, comisia de ocol pentru împrumutarea va calcula prețul de vânzare al pământului și clădirilor dacă sunt, și va face repartizarea pe noii proprietari, socotind și toate cheltuielile în acelaș mod ca la procedura de comasare.

ART. 201. — Statul va contribui cu 50% din prețul cumpărării imobilelor la împărțirea cu pământ a celor îndreptățiți.

Excepție face pământul destinat pentru completarea și înființarea pășunilor și pădurilor comunale, a căror preț va cădea în întregime în sarcina comunei împrumutate.

ART. 202. — Hotărârile comisiunilor de ocol pentru împrumutarea privitoare la calcularea și repartizarea prețului se vor da în scris, conform dispozițiilor art. 142 din regulament, și vor putea fi atacate cu apel, care se va judeca de comisiunile județene pentru împrumutarea după prevederile art. 142. 1.

Copii certificate după hotărârile rămase definitive se vor trimite de către comisiunea locală pentru împrumutarea Casei centrale de împrumutarea, secția Cluj, și Băncii Agrare.

ART. 203. — Sătenii împrumutării vor plăti prețul la Banca Agrară, fie în total sau în parte, fie în rate de anuități ce se vor stabili ulterior.

CAPITOLUL XIX

Dispozițiunile de executare

ART. 204. — Toate actele și transmisiunile, fără nici o excepție, privitoare la expropriere, precum și toate actele judiciare și extrajudiciare, făcute în executarea dispozițiilor privitoare la aplicarea legii, sunt scutite de orice taxe și timbru, de asemenea actele și transmisiunile, actele judiciare și extrajudiciare făcute în scopul împărțirii pământului.

Scutirea de timbru prevăzută mai sus se referă numai la actele dresate de autorități în cursul procedurii și la remediile de drept îngăduite părților prin lege.

Toate cererile particulare vor fi impuse timbrului legal.

ART. 205. — Toate operațiunile financiare decurgând din aplicarea legii se fac în contul Statului prin Banca Agrară, societate anonimă, cu sediul în Cluj, după normele și în condițiunile ce se vor stabili printr'o convențiune aprobată de consiliul de miniștri.

Banca Agrară își va spori treptat capitalul social inițial, prin emisiuni, fuzionări sau participări, până la suma de lei 150 milioane. Aceste sporiri de capital, prin derogare dela orice dispoziții contrare cuprinse în legi și ordonanțe, se vor face în baza deciziunilor consiliului de administrație.

Fondul anticipat de Stat rămâne la dispoziția Băncii Agrare și mai departe în aceleași condițiuni.

Statutele Băncii Agrare vor fi modificate conform dispozițiilor legii și a convențiunii încheiate cu Statul și vor fi aprobate de către consiliul de miniștri.

Cu autorizația și în condițiunile stabilite prin jurnal al consiliului de miniștri, Banca Agrară va beneficia de toate drepturile asigurate prin legile speciale ungare institutelor privilegiate de Credit funciar cari nu-și au sediul principal pe teritoriul României și însărcinată cu lichidarea afacerilor acestor institute.

În tot ce privește operațiunile sale în legătură cu legea de față, Banca Agrară va fi scutită de orice impozite și competențe fiscale.

Pentru arenzile și anuitățile restante Banca Agrară este autorizată să-și urmărească debitorii pe cale administrativă.

ART. 206. — Instrucțiunile și regulamentul de aplicare vor completa și lămurii în amănunt dispozițiunile prevăzute în lege.

Toate legile și regulamentele contrarii legii sunt și români abrogate.

Executarea legii se face de ministerul agriculturii.

ART. 207. — Procedura exproprierii pe baza legii se face de drept numai odată pentru fiecare moșie sau parte de moșie și este terminată prin hotărîrea definitivă dată de organele de aplicare. După terminarea exproprierii, dispozițiile legii relativ la expropriere se abrogă.

ART. 208. — Orice tablouri, hărți, procese-verbale și alte documente dresate la aplicarea legii se consideră de documente publice. Toți aceia cari, în orice calitate, ar contribui la introducerea unor date contrare adevărului în astfel de documente, înlesnind favorizarea ori păgubirea cuiva, se vor pedepsi după prevederile codului penal, dar li se va aplica și o pedeapsă disciplinară dela 1.000 până la 5.000 lei.

Judecata se aduce în prima instanță de tribunal, admitându-se apelul la Curtea de apel.

ART. 209. — Acest regulament, întocmit în baza art. 138 din legea pentru reforma agrară în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, completează și lămu-rește dispozițiunile acelei legi.

Ministerul Lucrărilor Publice, Direcția Consiliului Tehnic Superior

Publicațiune.

În vederea organizării corpului tehnic al Arhitecților, conform Legii sancționată cu Decretul regal Nr. 2906 publicat în Monitorul Oficial Nr. 75 din 8 Iulie 1921, Domnii arhitecți și conducători de lucrări de arhitectură, aflați actualmente în servicii publice, cari doresc a fi încadrați în sus zisul corp, sunt rugați a prezenta Ministerului Lucrărilor Publice, Direcția Consiliului Tehnic Superior, cei mai târziu până la data de 1 Decembrie 1921, următoarele acte:

Diploma sau certificatul de studii făcute;

Extracțul după actul de naștere;

Actul doveditor că a satisfăcut obligațiunile legii de recrutare;

Actele pentru stabilirea naționalității și exercitarea drepturilor civile și politice;

CertIFICATELE și actele de serviciu ce a făcut în alte administrațiuni precum și un memoriu de lucrările mai importante ce a executat.

PARTE NEOFICIALA.

Anunțuri judiciare.

Judecătoria de ocol urbană Cluj.

Publicațiune

Pierzându-se Certificatul Provisoriu Nr. 941, eliberat de întreprinderile forestiere Române societate anonimă cu sediul în Cluj despre 20 acțiuni nominative în valoare de lei à 1000, și pe numele Văd. Reghina Dragomir, judecătoria de ocol urbană Cluj a pus în curgere la cererea Dnei Văd. Reghina Dragomir, procedura de anulare și somează pe deținătorul acestui document ca în termen de un an, calculat de la a treia publicare în Gazeta Oficială, să prezinte judecătoriei documentul, pentru că în caz contrar judecătoria la învoita cerere a petentului îl va declara de anulat. — Cluj, la 26/X 1921. Dr. *Crucin* m. p., șef. judecător. Nr. 9127—1921. 5546 3—3

Judecătoria de ocol Brașov.

Edict.

Judecătoria de ocol Brașov publică că afirmative s'ar fi pierdut următorul document. Un livret de depunere eliberat de Cassa Generală de păstrare din Brașov (Algemeine Sparcassa) sub Nr. 25357 pe numele Kieh A. H. despre suma dd 4 50 Lei 09 bani.

În urma rugării lui Katharina Schobel în comuna Cristian, procedura pentru anularea documentului acesta s'a pus în curgere. În consecință provoacă pe detentorul documentului mai sus descris, ca în termen de un an, socotit dela prima publicare al acestui edict în „Gazeta Oficială” să-l prezinte acestei judecătorii, căci la caz contrar și la noua cerere a petentului, judecătoria va anunța după expirarea termenului din nou, acest document de anulat. — Brașov, la 8 Septembrie 1921. Dr. *Bânda* m. p., judecător șef.

Nr. G. 3570—1921.

5778 3—3

Judecătoria de ocol urbană Oradea-Mare.

Edict.

Judecătoria de ocol urbană din Oradea-Mare publică, că afirmativ s'ar fi pierdut următorul document: Libelul de depunere pe numele lui Ioan Mihocăș și Ana Bodea locuitori în America despre 2000 (două mil) cor. și prin adaogerea intereselor intercalare urcate la ziua

31 Decembrie 1920 pe 1098 (unamienouăzecișopt) lei 70 bani, extradat la 3 Martie 1917 din partea institutului de credit și economii „Bihoreana” societate pe acții, în urma cererii lui Ioan Mihocăș și Ana Bodea domiciliți în Bucium, procedura pentru nulificarea documentului s'a pus în curgere.

În consecință judecătoria provoacă pe detentorul documentului de mai sus descris, ca în termen de un an, socotit dela prima publicare a acestui edict în Gazeta Oficială, să-l prezinte acestei judecătorii, căci la caz contrar și la noua cerere a petentului, judecătoria va anunța, după expirarea termenului, acest document de anulat. — Oradea-Mare, la 15 Martie 1921. *Bajor*, consilier la Curtea de apel.

Nr. G. 10422—920.

2483 2—3

Judecătoria de ocol Deva.

Publicațiune.

Judecătoria de ocol Deva publică, că afirmative s'a pierdut următorul document: Cărticica de depozit eliberată de „Simeriana” casă de păstrare societate pe acții (Pisk-i takarékpénztár r.-t.) sub Nr. 285 și care a conținut la 25 Septembrie 1918 11,000 cor. și care în prezent a ajuns la suma de 11506 cor. 63 fil. și în care carte următoarea observațiune e înscrisă: „Ezen betét csak Székely Bertuska aláírására fizetendő ki”.

În consecință provoacă pe detentorul documentului mai sus descris, ca în termen de un an socotit dela a 3-a publicare a acestei publicațiuni în Gazeta Oficială, să-l prezinte acestei judecătorii, căci la caz contrar și la noua cerere a petentului, judecătoria va anula după expirarea termenului susamintit, acest document de anulat. — Deva, la 15 Septembrie 1921. Dr. *Crăciunaș*, judecător.

Nr. G. 1387—1921.

7509 3—3

Tribunalul Brașov.

Publicațiune.

Tribunalul Brașov aduce la cunoștință generală, că în urma cererii înaintate din partea Marinei Bucur Turcea născ. Oaden, în baza §-ului 748 a legii I. din 1911, cu ziua de azi a început procedura pentru constatarea morții lui Bucur Turcea de Șinca nouă jud. Făgăraș, care afirmativ a murit în 22 Ianuarie 1920 în Siberia în spitalul din Voeni-Grodoc lângă orașul Iskursk și delegă de curator al absentului pe avocatul Dr. Iliaru Jenei avocat în Brașov.

Tribunalul învita, pe dispărutul și pe toți aceia, cari au cunoștința că dispărutul ar fi în viață, să încunoștințeze despre aceasta tribunalul sau pe curatorul lui, totodată să comunice și datele din cari s'ar putea stabili, că dispărutul e în viață cunoscând că în caz contrar tribunalul după expirarea celor 3 luni, socotite dela ziua ce a urmat înscrierii a treia în Gazeta Oficială, conform rezultatului procedurii de probare, va pronunța pe cale judecătorească faptul morții. — Brașov, la 25 Iunie 1921. Dr. *F. Jahn* m. p., președinte.

Nr. C. 3171/1—1921.

5021 1—3

Tribunalul Cluj.

Publicațiune.

Tribunalul Cluj aduce la cunoștință, că la cererea lui Maria Serdean n. Berariu locuitor în Cluj, înaintată pe baza art. 733 din Pc. pentru a declara de mort pe Ioan Serdean fost locuitor în Sânponi, s'a început cu ziua de azi procedura pentru a declara de mort și pentru dispărut numește ca curator pe Dr. Pompeiu Fărcaș avocat locuitor în Cluj.

Tribunalul provoacă pe dispărutul și pe celce au cunoștință că el îl în viață, să înștiințeze Tribunalul sau pe curător despre aflarea sa în viață, totodată să comunice și datele din cari se poate constata aflarea în viață a dispărutului, fiindcă în caz contrar, Tribunalul, trecând trei luni dela inserarea a treia oară a acestei publicații în Gazeta Oficială, îl va declara de mort. — Cluj, la 22 August 1921. *Dr. Enea Muntean* m. p., jud. de tribunal. Nr. C. 2084/3—921. 4731 3+3

Decis.

Tribunalul Cluj în procedura de concordat forțat afară de faliment față de Ludovic Koppandl fabrică de ghete „Cola” în Cluj, pentru desbateră concordatului din partea numitului debitor s'a defipt termenul pe ziua de 30 Noemvrie 1921 la ora 15 în biroul tribunalului, parter, ușa Nr. 53, Cluj, creditorii susnumitului debitor fiind invitați să se înfățișeze personal sau prin împuternicit la aceasta desbateră. — Cluj, la 18 Noemvrie 1921. *Dr. L. Justin* m. p., jude de trib. Nr. Cof. 3708—1921. 1681 1—1

Tribunalul Turda.

Edict de publicare.

Tribunalul Turda aduce la cunoștință pe cale de publicitate, cumcă în urma petiției înalitate conform punctului 1. al §-lui 748 din art. de lege I. din anul 1871, de reclamantul Kelemen Anna, locuitoare în Trăscău și repr. prin avocatul *Dr. Desideriu Szöllösy*, în ziua de azi, mai jos arătată, a pus în curgere procedura pentru declararea de mort a lui Iosif Kriza, fost locuitor în Trăscău și conform declarațiilor lui Paul Csegezi din Bagin și Tobis Andreiu, Szabó József și Ioan Farkas, economi. locuitori în Trăscău, afirmativ mort în anul 1914 în Galiția. Iar pentru apărarea intereselor celui dispărut a denumit ca curator pe avocatul *Dr. George Balogh* din Turda.

În consecință tribunalul somează pe cel mort și pe toți acela cari ar avea cunoștință despre aflarea în viață a dispărutului, că faptul acesta să-l aducă la cunoștința judecătoriei sau a curatorului denumit pentru apărarea intereselor acestuia și totodată să comunice toate datele din cari s'ar putea constata aflarea în viață a dispărutului, pentru că în caz contrar, după expirarea termenului defig spre acest scop, conform alin. al 3 lea al §-lui 748 din procedura civilă, în trei luni și computat dela publicarea a treia oară a acestui edict în Gazeta Oficială, dispărutul va fi declarat judecătorește de mort. — Turda, la 17 Septemvrie 1921. *Budovszky* m. p., judecător. Nr. P. 972—1921. 4328 1—3

Tribunalul Satu-Mare.

Publicațiune.

Se anunță din partea tribunalului regesc din Satu-Mare, că Floarea Silvășan măr. Precup Petru și soșii, locuitori în Vezend, în urma acțiunei înalitate din partea acestora pe bază §-lui 745 al art. de lege I. din anul 1911, precum că Veres George din Mezöterem și Chis George, locuitori în Varaju afirmă, că Ioan Silvășan, fost locuitor în Vezend, a decedat și a fost înmormântat în orașul Cinkent din Rusia la 16 Iunie 1918, a pus în curgere în ziua de azi procedura pentru constatarea faptului de decedare și pe seama afirmativ dispărutului a numit de curator pe dl. *Dr. Princ Afadár*, avocat în Satu-Mare.

Tribunalul provoacă pe dispărut și pe toți aceia cari au cunoștință despre existența în viață a dispăru-

tului, să anunțe judecătoriei sau pe curător despre aceasta și totodată să comunice și acele date din cari reiese existența în viață a numitului, pentru că în caz contrar judecătoriei din ziua apariției a treia a publicațiunii în Gazeta Oficială, în decurs de 3 luni, va constata ca de fapt decedarea lui Ioan Silvășan. — Satu-Mare, la 31 August 1921. *Csopey* m. p., consilier.

Nr. C. 2334—1921.

4326 3—3

Publicațiune de licitațiune.

Subsemnatul executor al judecătoriei de ocol urbană din Cluj în sensul §-lui 20 de lege XLI. din anul 1908, prin aceasta publică, că în urma decisului din anul 1921 de sub Nr. G. 7802 al judecătoriei de ocol urbană din Cluj, efaptându-se în 8 Septemvrie 1921 pentru suma de 2000 lei și acc. execuțiunea de escontentare în favorul Iosif Gertner reprezentat prin avocatul *Dr. Victor Moldovan* mișcătoarele cuprinsse și supracuprinsse cu aceasta ocaziune și prețuite în 530 lei și anume fân și viși se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisului de sub Nr. G. 7802—1921 a judecătoriei de ocol urbană Cluj pentru încasarea pretenziunei de 2000 lei capital, după acesta din 15 Aprilie 1921 interese și spesele de 456 lei stabilite până astăzi, se decide termenul de licitație pe 28 Noemvrie 1921 la orele 2 d. m. în orașul Cluj strada Csaba Nr. 4 și la aceea cumpărătorii se invită cu aceea observare, că mișcătoarele din sus în sensul art. de lege LX. din anul 1881 §-ul 107, 108, din partea celui mai sus acestea mișcătoare se vor vinde și sub prețul estimat. — Cluj, la 10 Noemvrie 1921. *Petru Dénes* m. p., executor jud. Nr. 314—1921. 6803 1—1

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor aduce la cunoștință generală, că în sensul § lui 19 art. de lege 41 din 1908, în urma decisului tribunalului din Timișoara Nr. 3480/2—1921, efaptându-se execuția de escontentare pentru suma de 28.000 lei capital și accesorii, în favorul lui George Muntean, reprezentat prin avocatul *Dr. Ioan Doboșan*, mișcătoarele secestrate și prețuite în 30.500 Lei, se vor vinde pe cale de licitațiune publică.

Deci în urma decisului Nr. G. 5935/4—1921 al judecătoriei de ocol, pentru încasarea pretenziunei, se defigge termenul de licitație pe 5 Decemvrie, la orele 3 d. a. în Timișoara III. Piața Crucii (Kereszt) Nr. 5 și în prăvălia din Piața Alexandru Lahovary și la aceea cumpărătorii se invită cu observarea că mișcătoarele vacă, cal, trăsuri, pult, se vor vinde și sub prețul estimat. — Timișoara, la 6 Noemvrie, 1921. *Simonyl* m. p., executor judecătoresc. Nr. 379/1921. 875 1—1

Anunțuri administrative.

Concursa.

Pentru întregirea postului de secretar cercual în secretariatul Toplița, județul Hunedoara, public concurs.

Reflectanții cari posed calificațiunea prescrisă în art. de lege I. din 1883 sau art. de lege XX. din 1900, sunt invitați a-și înainta cererile de concurs cu documentele de calificațiune și serviciul de până acum cel mult până în 30 Noemvrie 1921 subscrisului primpretor.

Emolumentele împreunate cu acest post cele stărtite prin Decretul XX al Cons. Dirigent, publicat în Gazeta Oficială No. 60 și ordinul circuiar al Resortului Internelor din 18 Noemvrie 1919 publicat în Gazeta

Oficială Nr. 76, respective prin ordinul circular al Resortului Internelor No. 1770—1920, publicat în Gazeta Oficială Nr. 89—1920. — Hunedoara, la 10 Noembrie 1921. Dr. *Ion Baciu*, primpretor.
Nr. 2072—1921. 7154 2—2

Registrul firmelor.

Tribunalul Timișoara.

Incunoștințarea Inspectoratului industrial sub Nr. 5909 ex. 1921, că Ministerul industriei și comerțului prin deciziunea sa Nr. 2520/1921 a acordat societății anonime Moara tehnică din Deta, autorizațiunea de a și înscrie firma la tribunalul acesta.

Ordonanță.

Pe baza permisului ministerial susmenționat, se ordonă inscripția celor următoare în registrul de firme sociale: Firma societății e: „Moara tehnică din Deta, societate anonimă”; ungurește: „Dettai műmalom, részvénytársaság”; nemșește: „Dettai Kunstmühle, Actiengesellschaft”; sârbește: „Detski umjetni mlin Dionicko društvo”. Sediul Deta.

Durata 90 de ani.

Această societate anonimă care a fost înregistrată la tribunalul din Biserica albă cu deciziunea sub Nr. Cg. 97/1919, s'a înființat pe baza statutelor, cari au fost primite resp. modificate la adunarea generală extraordinară ținută la 10 Iunie 1919.

Obiectul întreprinderii comerciale a societății este: Exploatarea de moară, cumpărarea și vânzarea de cereale și măcinaturi, încheierea și executarea afacerilor referitoare la industria de moară, mai departe participarea în astfel de întreprinderi, înființarea acestora ori câștigarea acțiunilor lor.

Capitalul social constă din 1.100.000 de coroane, împărțit în 2750 de acțiuni deplin vărsate și emise la purtător, fiecare în valoare nominală de 400 de coroane.

Consiliul administratorilor constă din 3—15 membrii. Administratorii actuali sunt: Iosif Busits, Alfred Urmann, Carol Scheirich și Dr. Teodor Scheirich.

Semnarea firmei se face astfel, că 2 administratori sau un administrator împreună cu un funcționar îndreptățit la semnarea firmei își pun iscăliturile lor sub textul firmei în scris, tipărit sau stampilat.

Publicațiunile societății de o singură dată se înseamnă în ziarul „Dettai Zeitung”, care apare în Deta.

Această înregistrare trebuie publicată, se somează deci societatea petentă, ca să o publice în Gazeta Oficială din Cluj, și ca într'un termen de 40 zile să înainteze foala, care va conține publicațiunea ordonată.

În sfârșit se somează societatea petentă, ca în semnul ordinului ministerial în vigoare să ne prezinte sub consecințele legate și o traducere autentică a statutelor fundamentale în limba română. — Timișoara, la 10 Maiu 1921. Dr. *Pavlovici* m. p., cons. la C. de Apel.
Nr. Fi. 105/4—1921. 3625 1—1

Anunțuri particulare.

Publicațiune.

1. *Petic Iosif*, locuitor în Păuliș, a pierdut chitanța nominală Nr. 16879 despre 770 Lei, liberată de comisia pentru schimb a coroanelor din comuna Păuliș, în schimbul celor 40% reținute.

Această chitanță se declară de nulă în mâna ori cărui s'ar afla.

2. *Stoi Ioan*, locuitor în Păuliș, a pierdut chitanța nominală Nr. 16979 despre 200 Lei liberată de comisia pentru schimb a coroanelor din comuna Păuliș, contra celor 40% reținute.

Această chitanță se declară de nulă în mâna ori cărui s'ar afla.

3. *Stoian Isailă*, locuitor în Păuliș, a pierdut chitanța nominală Nr. 16972 despre 694.50 Lei, liberată de comisia pentru schimb a coroanelor din comuna Păuliș, în schimbul celor 40% reținute.

Această chitanță se declară de nulă în mâna ori cărui s'ar afla. 3528 1—1

Publicațiune.

Geza Mogyorós, locuitor în Cluj, pierzând biletul de recrutare, estradat de cercul de recrutare Cluj, îl declară de anulat. 2961 1—1

Publicațiune.

Mauriciu Winkler, locuitor în Cluj, pierzând biletul de situația militară de sub Nr. 159—1887, îl declară de anulat. 4926 1—1

Publicațiune.

Pogonyi Iosif, locuitor în Cluj, pierzând brevetul industrial cu Nr. 70/901 Reg., îl declară de anulat. 7156 1—1

Publicațiune.

Hermann Stern, fabricant de săpun în Cluj, pierzând brevetul industrial eliberat sub 25/1919, îl declară de anulat. 4734 1—1

Publicațiune.

Racz Josef locuitor în Cluj pierzând brevetul de industrie sub Nr. 2807—1905, îl declară de anulat. 3982 1—1

Publicațiune.

Pierzând polița de asigurare Nr. 297437 de 5000 cor. dela „Assicurazioni Generali” Trieste, o declară nulă și fără valoare în mâinile ori cui s'ar afla, *Adrian Cristea, Sibiu*. 7702 1—1

Publicațiune.

Béla Török, student în drept, domiciliat în Alba-Iulia, pierzându-și *Indexul* eliberat în Ianuarie 1911 de Universitatea din Cluj, se declară anulat. 7958 2—3

Publicațiune.

Aducem la cunoștință interesenților (minelor, uzinelor și înștiușilor Statului) ca și tuturor întreprinderilor industriale, că ne găsim în stare de a putea furniza cu prețurile cele mai favorabile și în permanență din depozitele noastre toate feluri de uleiuri de uns mașini, unsoare tovoță (vaselină) ca și toate articole tehnice. Geamuri în toate dimensiunile, toate instrumentele de măsurat etc. din cari susținem totdeauna stocuri mari în depozit.

Deci cu onoare ne recomandăm pentru cazul de nevoie și trimitem la dorință tarifele noastre în limba română, germană și maghiară.

DEPARTAMENTUL MAȘINILOR:

Sibiu . . . . . Strada Sării Nr. 22.

Sighișoara . . Strada Baier Nr. 47.

1879 20—20

